

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Leshon ḥakhamim

Mondshain, Zelig Tsevi

Lemberg, 605 = 1866

המכחהו הרותה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9513

התורה והחכמה

מבקשי ה' יבינו כל
(משלי י')

רבים וכן שלמים גדולים חקרי לב, ושלומי אנוני ישראל חכמי עמנו זכרונם
לצרכה נלח כבר הראו לדעת בסקפריהם המסוללים מפז כי התורה והחכמה אחזי
יד תלכנה, את זה לעומת זה עשה אלהים, זאת התורה עורסה לנו קהלת יעקב,
אמרותיה אמרות טהורות כסף טהור מזוקק טבעתים, חלצה עמודיה טבעה חכמות,
דרשו ועל ספר ה' כלם כלולות זה אחת וזהה לא נעדרה, ולחכמה רצתי ירמוזן
עולותיה ואותיותיה עם נקודות הכסף, וה' וקור החכמה יהצ חכמתה לחכימן
לדורשו ומבקשי פניו, בזהצירם לפניהם כל טובו אשר לפן בחורתו המדרשת
לארבעה פנים הכרמזים צולת "פרדס" אשר דברתי מהם בראש דבר מספרי זה.
ואת אשר יחין חוכן הדעת באורה יראה אור זהיר בטחקים. אמנם זאת התורה
הפתח אולרה הטוב רק להמעמיקים עלה לירד לעומק דבריה, להגין קודה
ליריחו. אולם לא תתודע להחכמים צעיניהם ולהמתרסלים אשר לא ידרקוה
צבל לבנם. וגם לא נמלאת להועי רוח אשר יאמינו בהצלים הרבה, ולאשר אין
חלק לגו צביה. ולא כדרשת היא לחלה אשר צפוא נתעו ללכה אחר כוצים
ומראה עינים, והן לא תסכן בנפש פחועות. (חכמה שלמה) וכן כאשר אומר
הרמב"ם בהקדמת זרעים: שהאדם כשיה"י רודף תאות ומגביר המורגשות על
המושכלות ומעביר סכלו לתאוותיו עד יחזור כזהמה אשר לא תלייר לנפשה אלא
האכילה והשתיה והתענוט אז לא יתודע הכח האלהי רולה לומר הסכל. רק לצרי
לצב אשר לא נשאו לקווא נפשו תראה את כל ציה נכונה כי יצואו לראות כל
כבודה פנימה. אשר על זאת יתפלל כל חסיד לצוא צקוד ה' כאשר טפך קיה אש
אלהים: למוות ימינו כן הודע וכציה לצב חכמה, ומנעים זמירות חלה את פני
ה' גל עיני ואציעה נפלאות נחורתך, גם אכחנו הפלה לאל חי האר עינינו
צתורתך. ואך כקילים ישכאו דעת, וחסרי לב חכמים צעיניהם אשר לא עמלו
צתורה ולא לקחו החכמה לתוענן למו, לא יחפזו לטעום מעסיק דצקה, ומכופת
לופים אשר תחת לטונה. כאשר אמר המורה הגדול כור העהור הרב הרמב"ם
ז"ל. צפתיחת המורה: "כי אלה המצולצלים קמוחם מזהם דציעות שאינם
אמיתיות ויחטבו שהם צעלי עיון ואין דיעה להם כלל צדבר טיקרא חכמה על דרך
האמת, המה יצרחו ומעמיני חכמה כאלה. כדרקס כי לא דבר ריק הוא נכס,
אמר ר' ינאי כי לא דבר ריק הוא נכס, ואם הוא ריק נכס שאין אדם יגיעים.
(ירושלמי ספ"ק דפיאה) והנה אמנם כן הוא והתבאר מהנסיון ואשר חכמים יבדו
בדברי תורה טכחצו ודברי תורה טבע"פ יצנו לאמיתם רק על ידי ספרי גדולי
חכמי

חכמי עמנו אשר זיכרו היטיב דבריהם המשיצים נפש על פי חוקי ומשפטי החכמה
 התמימה . לבן חכמים תביע דעה , וכזונו לחם חכמי חרקים יפתחו חרות ומשלי
 החורה התמימה אשר כחפוחי זה צמסכיות כקף דבריה דבר דבור על אפנו .
 כי כמו זה התפוח של זה , אשר הרב המורה צפתיחה הזכרת , אשר כסוהו
 צמכצת כקף דקת העינים וואד , וכסיראה ורחוק או וצלתי החכונות , יחסוצ
 הרואה צו טהוא תפוח כקף , וכסיסחכל איש חד הראות הסחכלות עוצה , יתבאר
 לו מה שצחוכו וידע טהוא זה , וכן הס ומשלי הנביאים ע"ה , כגליהם חכמה
 מועילה דבררים רבים , וחוכם חכמה מועלת צהאונת האמת . וכן כל מלה
 שצממשלי הנביאים והחכמים יט לו ענין , וצפרטות דברי החורה אף אמרו אין
 מקרא יולא מידי פטועו , צכל זאת טראו לדעת כי מלותיה ואותיותיה ונקודותיה
 מרמזין על משפטים ישרים וחקים טוצים למודי מוסר השכל , כאמרו מי איכל
 מידי דכתיבי צכתוצים דלא רמיזי צאורייהא (תענית פ"ח) ורמו דברי תורה לאש
 כדרקס הלא כה דברי כאש נאום ה' וכפטיש יפולץ סלע . (ירמיה כג) מה
 הפטיש הזה ותחלק הסלע על ידו לכמה כילולות כן כל מקרא נחפרט לכמה
 טעמים (סנהדרין ל"ד) לכן מוצארי דברי הנביאים רבים הנה ואופני הביאורים
 טונים , ועל כתי קודט צכלל כאמר דבריה העקדה : צהס יטהלל החכס צחכמותו .
 והמקוצל צקצלתו וכו' . לכן אמר הרמז"ס צפתיחה הזכרת : "דע כי מפתח
 הצנת כל מה טאמורהו הנביאים ז"ל וידיעת אונתהו היא הצנת המשלים
 וענינים ופירוט מלותיהם , וכבר ידעת אמרו וציד הנביאים ארונה , וידיעת
 אמרו חוד חידה ומסול ומשל , וכבר ידעת מה טפתח צו טלמה להצין ומשל
 ומלילה דברי חכמים וחידותם" . ועל דבר לטון חכמים צמדרשים
 ואגרות המדרשים צמשל ומסרי תורה , הוא החכמה , הוסיף לאמר : "וראינו עוד
 שהדרשות ההם אס יעיין צס סכל מה מון הרצנים לא יקשה עליו
 מלומה מהס , כי לא ירחיק הסכל הנמחר הערוס מן ידיעת טצעי המליחות
 הנמנעות" . ציחד הקהירו החכמים דבריהם דצרט מועטה צראקית או מועטה
 מרכזה , אשר זה לטון הרמז"ס צמאמרו המוצא . "וזכרנו צהס טועטה
 צראקית הוא חכמה הטצע , ומעטה מרכזה הוא
 חכמה אלהית , וצאמרו אמרו ולא צמרכזה ציחיד אלא אס כן ה" חכס
 ומצין מדעתו מוסרין לו ראשי פרקים . וכבר ידעת אמרו ז"ל ולא צמעטה
 צראקית צטנים , ואילו צאר טוס אדם הענינים ההם כלס צספר יהי כאלו
 דרטס לאלפים ומצני אדם . ודברו צהס רז"ל צחדות ומשלים להוטף אחרי דרך
 ספרי הקודט צעצור טהס (למודי חכמה הטצע) ענינים ציניהם וצין החכמה
 האלהית קורצה גדולה . ולא תחסוצ שהקודות העלמות ההם ידעות עד סכליחם
 ואחריהם לאחד מומנו , לא כן , אצל פעס יולץ לנו האמת עד טכחשצהו יוס .
 ואח"כ יעלימותו הטצעים והמנהגים עד טכסוצ צליל חסוך קרוצ למה שהיינו
 חחלה , ונהי" כתי טיצרק עליו הצרק פעס אחר פעס , צמעט הפרט ציניהם .
 עד כאלו הוא צאר דדירי לא יסור , ויסוצ הלילה אללו כיוס , וזאת היא מדרבת

ונס
 חוסי
 צ ,
 ות ,
 מזון
 ימין
 דסת
 זה .
 מרה
 קדה
 יקוה
 אין
 צנים
 אמר
 על
 אלא
 לצרי
 כל
 אש
 פני
 יכינו
 עעלו
 טפת
 מצ"ס
 ואינס
 דרך
 נכס ,
 ניס .
 יגידו
 גדולי

גדול הכזיאים, אשר כאמר לו, ואחתה פה עמוד עמדי, וכאמר זו כי קרן
 אור פניו. ובתוך הספר ח"א פ"ע אומר: והסתכל איך אלו העינים המופלאים
 האמיתיים אשר אליהם הגיע עיון המעולים שבפילוסופים ופוזרים במדרשות
 וכשיעין בהם האיש החכם שאינו מודה על האמת בתחלת עיון ישחק מהם למה
 שיראה בפסוטיהם ומהצב מלמדת העליאות, ועלה זה (וקצת זה) דברם נחידות
 באלו העינים לזרותם מהצנת המון. ועל הכזעים מדעת אשר יקבלו
 דברי האגדות הזרות כפי הנראה בהסקפה ראשונה ולא יחשבו בהם שום כונה
 נסתרת אומר הרב בפרק חלק: מה שראיתי הם ומאמינים איתם על פסועם
 ואין סוצרים בהם פירוש נסתר בקום פנים והתנגעות הם אללם מחויבות
 המליאות, אומנם עושים כן לפי שלא הצינו החכמה והם רחוקים מן השלמות
 כדי שיתעוררו ואליהם ולא תלאו מעורר שיעורר אותם, סוצרין שלא כיומו
 החכמים ז"ל בכל דבריהם הישרים והמתוקנים אלא מה שהצינו לפי דעתם מהם
 וקדם על פסועם. ואצ"פ שהנראה מקלת דבריהם יש בהם מן הדעה והרחיק
 מן השכל וזה הכת עניית הדעת יש להלעער עליהם לסכלותם לפי שהם ומכרין
 ונכשלין החכמים לפי דעתם והם משפילים אותם בתכלית השפלות. והנה
 כראה אף אשר הזהירו חכמים רבים ואחכמי אנוכיתו מלקבל דברים כאלה על
 פסועם בכל זאת נוטלוו ברו רבים שהמה מלומדי תורה ויראי תלום, אולם מאשר
 לא למדו חכמות ונעדרים מידיעות העולם, לכן יוליאו משפט מעוקל בדברי חז"ל
 והציאם הצנתם את האגדות והמדרשות ע"פ פסוטיהם להצוות החכמים והחכמות
 ולהאמין בהצלי קוף ככספים קדים ורוחות. ביוחד כתפסמה האמונה בהצלים כאלה
 בין אכסי המעון ארץ פולין. כאשר אומר בעל מעשה טוביה: אין לך ארץ
 שעוסקין בדברי כספים קדים ורוחות קניעות והמצעות כארץ פולין ובקזלם אל
 החד כזודי, והציאם לזה מאחר שנוטלוו בתלמוד מאמרים רבים יורו בהסקפה
 ראשונה על מליאותם כמו אלמלא כתבה רשות לעין לראות אין כל צריה יכולה
 לעמוד מפני המזיקין (צרכות ו') (נדע למציעים בכלי המחזה כי כל האויר מלא
 מרמזים ותולעים ועופפים. וגם צטפז מים רמס אין מספר ואלמלא כתבה רשות
 לעין לראות בעלה כפס האדם במאכל ומסתה) וכן אין נכנסין לחירצה מפני
 המפילת ומפני המזיקין (צרכות ג) (לכל יפלו עליו אצני קיר מופלות.
 וישכנו סם צריות מזיקות. והאויר לא מנוהרה) ובמסקנה אצות פ"ד וי"א אף
 המזיקים אומר הרב ברטורה אלו הקדים שלאחר שצרא הקצ"ה אדם וחיה היה
 מתעסק בצריאות, וכצרא רוחותיהן לא הספיק לצרא גופיהן עד שקרש היום
 וכצארו רוחות צלא גוף. ומדוע יספרו צבי אדם כי ראו אותם בתמונת גשמי?
 הנה לקח זאת מהתלמוד ומדרש שאמרו ג"כ ספרים ורבים. והנה גם צזה
 הסתירו דבר חכמה ותמה על הרמזים ז"ל שלא דבר מאומה מזה בפירוש המסקנה
 רק על המאמר עשרה דברים נצראו בין השמות, רמז בדברים מצטים חכמה
 כצבנה בכלל. ובעל מדרש שמואל מציא ג"כ סם פירושם סוכים תמלאם סם.
 ומציא דעת הרמ"א בענין י"א אף המזיקין. ומדע כי בכל מקום שאמרו י"א אין

דעת כל החכמים כוחה וזה , כי יש מהירות הרבה בזה המאמר שאמרו לא
הספיק הקצ"ה לצרף גופיהן . הן קעפיהנו ישיבנו הצורח שמים וארץ ומלאם
במאמרו הוא לוח עליהם יעמדו יחדיו , אל כציר היפלא ממונו דבר , איך קלרה
ידו ולא הספיק לצרוא גופיהן עד שקדש היום . הן הזמן ענין אלהי ואיך משנה
עמים ומחליף הזמנים השעה דחקתו , וזה שאמר לשמש ויזרח ולירח אל תהל אורך
איך לא עלר במרוכה הזמן לאמר לשמש דום עד אכלה ועשי , והכתוב אומר
יכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . ולמה צאדס ילרו עפר מן האדמה
כפח באפו נשמת חיים , אחרי שם בוש עפרו , ואחרי עורו זאת , ובקדים צרף
הרוח טרם תאר גופם . הן אמת כי לא יצבר מאלהי הרוחות אשר צריאה
יצרף בלח גוף . אולם איך יוצן המאמר שפרים ורבים אס אין חושם צם .
ומאמרים כאלו הביאו רבים לחשוב דיעות טעות . הרב קפירני בכונת התורה
אומר על דברי הקרצנות : שער עיזים לחטאת כי אמנם מין העיזים רב ההיזק
לאדם בצדות וכרמים ואולי לזה נקראו השדים שעירים לרצ היקן . לאדם צמה
שאפשר להם , ולזה קראם רבותינו ז"ל מזיקין . ושם עוד בהמשך : ובכן ראוי
להחזיקן איך צנומאה ובכל עמא יתחברו השדים שהם מדיחים את האדם מן הדרך
כפי האפשר אללם . ונערים עליו רוח עמאה במקום הטמאה אשר שם רב
משכנם . ונראה שהשדים הם נשמת רשעי ארץ כבדלות זו וזו לרוע כפי מה
סיה"י רב רשעם צעות"ז ולזה אמרו בערכין פ"ג כל שנה שה"י אדם הראשון בדור
סוליד סידין רוחין ולילן . ולזה נטו קלת קדמוני האומות (במאמר הבא בדבר
איך דיעות קדמוני האומות קצלו בעלי הקבלה כאמונת שדים ורוחות וגלגול שהוא
דעת פיטגארוס היוני) ושהם לבושים גוף מורכב מאש ואויר (תחנבד לדברי
צרטורה הכוזבים) בדברי הרמב"ן ז"ל בפרשת אומר (אל כתמה על זה הן
הרמב"ן ה"י מקובל) וזה לזמן קלוב להם בגזירת האל ית' כפי מדרגת רשעם
למען ישאו עונם צרעז וצמא וכאזים לשבר רוח . (קותר לדברי חז"ל
עיה"צ אין צו לא אכילה ושתיה , ולדברי הרמב"ם הלכות תשובה פ"ח שאומר
העולם הבא אין צי גוף ובויה אלל נפשות הלידיקים בלצד בלי
גוף כמלאכי השרת הואיל ואין צו גויות אין צו לא אכילה ולא שתיה ולא הדברים
שמאמעין לגופות) וצחיות אותם היסודות דקים וקלים וצלתי סובלים שום אחר
מהמראות הם בלתי כראים וטעים באויר (וזה הכל כפי דעת בעלי הקבלה כאשר
כמלא סל"ה צית דוד דף כ"ג אומר : וכבר נפל מחלוקת גדול בשלימות הכלמי
האחרון . אס יה"י לכפש לצרו או בגוף וכפש . הרמב"ם וקיעתו העקרים מ"ד
סוברים שהוא לכפש , וחכמי האמת סוברים בהרמב"ן שהכלמיות לגוף ולכפש (ראה
דעתו המוצא בכסף משנה הלכות תשובה פ"ח מג"ע התחנות וכו') , ולזה יה"י
תחיות הממים סיתקיימו בכלמיות בגוף וכפש , וזה נקרא עיה"צ בדברי חז"ל .
(אולם ראה הכסף משנה הלכות תשובה פ"ח ודברי עקרים המזכרים וסוף ספר
שבילי אמונה ודברי חוסי יו"ע סנהדרין פ"א , ששכר לכפש בלצד) ותמה אני על
הספורני פילוסוף בכל עניניו מה ראה לדעה הזאת . אולם דברים כאלו לקוחים
מדברי האגדה אשר אין לקבלם כנראה בהשקפה ראשונה . וחכמינו בעלמם

אמרו

צממעס אוחנו מאמינים דברי פתיות כאלה . כאשר אומר הרמז"ס הלכות עכו"ס
 פרק י"א סימן ו' : ודברים האלו נכסף מעוכן נכחש וכדומה כלם דברי סקר וכזב
 הן , והם שהטעו בהם עוזרי עכו"ס הקדמונים ואין ראוי לישראל להתקד בהצלים אלו .
 ועמים זולתנו צממעס אוחנו מדברים כזה תחת לאמר רק עם חכם וכזון הגוי הגדול
 הזה יאמרו רק עם קבל הגוי הקטן הזה . וכן הוא באגרת הצרפתי להרשב"א ז"ל :
 ע"כ כאשר עליהם בכללם שהם נכחיטין פוליא של מעלה (חולין ז) כלומר מציאין
 להקרת הצמחון . והסתדלה התורה למחות זכרונם לגמרי מפני הטוחם האדם
 מעבודת אלהיו ומקנין שום שלמות אמת וכל יסודות האמונה , וכן נטרת
 המאור כר ז' ח"ב פ"א : דברי הכסופין נקצצין להאדם להקיר צמחוננו מאל
 אשר הוא בוזר ומקיים ומתעסקים בצצלי שוא והם דברי קדים ורוח טמאה ועל
 כל אלה הזהירה התורה לפי שכל אלו הדברים הם הצלים ורוחות הדברי פתים
 נעשים לריקים . והרמז"ס בצפר המלות מלה ל"א אומר : הזהרנו מקסום
 ר"ל סיניע הכח הדמיון צמין וון ההנעה כאלו הצעלי כוחות כלם המגידים מה
 שיחדש קודם היותו אמנם יתאנות להם בהיות כח הדמיון מהם חזק ודצריהם
 מתקיימים צרוז . ולכן ישענו צמה שיה" ויה" להם יתרון על זה כיתרון מעלות
 אישי האנשים קלחם על קלחם צכל כח נכוחות הנפש . והנה צהם וי שיכה
 צמטה אשר ציד צארץ הכאת הכופות ויעק זעקות נטוכות ויצע לארץ ומן
 ארוך עד שיעללחו כמו עיני חולי הנופל ויספר ונה שעתיד להיות . וכבר
 ראיתי זה פעמים צסוף המערב , וכן חז"ל נסכת כדריס דף ל"ב אמרו כל
 המנחש לי נחש , כי נחש מן דקפיד קפדינין צהדיה , ומאן דלא קפיד אין צהם
 מוש . שכאמר כי לא נחש ציעקצ , וסם בצפר המלות מלה ל"ב : לא יהי
 צך מעוכן שיאמר עה פלוגי טובה והעונה פלוגית רעה . מעוכן אלו אחו"י עינים
 והוא מין גדול מן החצולה מחוצר אליו קלות הטועה ציד , ומי טעושה זה
 נקרא אחו"י עינים , והוא מין הכסוף . והוא עם זה גוכב דעת הצריות . וההפסד
 המגיע מזה גדול , כי כן לזר האנשים הנמנעים חכלית המניעה אפשר חלל
 הסכלים והנשים והקטנים רע מאל ויפקיד סכלם ויציצם להאמין הנמנע . לכן
 אמרו סנהדרין הלוחש על המכה אין לו חלק לעוה"צ . וצעירוצין פ"ג אומר
 ר"ע מצרעטורה : והעכו"ס חייט לכשפים מחוך כך לא יצא ישראל לדור עם
 עכו"ס שלא ילמוד ומעשיו . והנה נראה צרוז כי תורתנו וחכמינו אקרו להאמין
 צכסוף וסדים וכדומה יען צאמוכות כוזבות כאלה יועס זהה האמונה הטורה .
 צכל זאת נמלא צנו רוב לומדי תורה אשר יאמינו בהצלים כאלו וידצרו דופי
 על אלה אשר יאמרו כי דברי הכשפים הנה הצל וריק ועליהם כאשר דברי
 הרשב"ד , הלכות תשובה פ"ג סימן ז' למדו זאת והאגדות המצטקות את הדיעות
 אם יוצנו על פשוטם . כי גדולי חכמינו צארו היענ צעוצ עעס ודעת מאמרי
 האגדות כאלה . כאשר ציאר העקרים מאמר ג' פ"י מאמרס כ"ב וחלומות שוא
 ידצרו וכחוצ צחלוס אדצר צו לא קשה כאן ע"י מלאך כאן ע"י סד (צרכות כה)
 בלומר ע"י כח הדברי או ע"י כח המדמה , וכן צטעה שאדם יסן נפשו אומרת
 למלאך

למלאך ומלאך אומר לכרוז אומר המורה שפי לשני : והשכל נקרא כרוז ומה אחר
הוא כלה זה למי שידע ומה אחד הוא כמאס לפתאים . (והנה לביא צמחאים
הצאים מדרשים ואגדות רבות בהנה אשר צמחשכים יושיצו ואין כונה כלך אם
כאמינס צלי שום שכל . אולם כראה בהם אור צהיר אם לאור חכמי עומנו המצארים
דצריהם ע"פ החכונה נקע ונלך) . ואנכי כאשר כליותי הסתונכתי ואחקרה לדעת
זאת מדוע כונעט כל לומדי התלמוד צומנו צאלנו יעאלנו לקול החכונה אשר
צחוץ תרוכה וישאלו מיני מדע . ומלאחי הסצות כאשר אדיר מהם צצא . רק
הקצה הקרובה הוא יען המה נעדרים ידיעת קורות הדורות ותולדות חיי חכמינו
לדעת כי חכמים גדולים ומיני עומנו כרצ סעדה באון הרומצ"ס רצח"ע אלבי
רלצ"ג וכסנה רצים דרשו החכמות וחפשו כונעומים . אף רדפו אותם צני דורם
ולא ידעו כי צדעת כל הון יקר ימלאו וצחכמה יסון עם כאשר ימים ידברו , אשר
צעת מאצדה חכמת חכמינו אצדה הארץ וצעת צינת נצוינו נסחרה אז כפל ישראל
והלך צגולה לפני לר צאין עוזר וצבאון חכמת חכמינו תרום קרננו . ובלות
החיל הזה צכל מקומות מושצותם צאשר המה שונה מידם היתה זאת להם אשר
עצר עליהם אם לטצט אם לחקר . צעת אשר אחזו צחכמות ועלו צמעלות
החכונה להחנער מעפר האולת התענגו על רצ טווצ הלפון לדורגי דעת , וצסכן
ישראל צעח יקדו אצן פנת אמונתם על כן וצקים חכמתם . וצעת הדעת מאסר
וצחרו צאשר צחרו לטכן צערפל והי צעכן העכן שם יחנו צני ישראל אז צהשך
שום יכוסה ועומלס יגעס אשר לא ידעו ללכת לאור שתי החורות הכתז והקצלה .
וישעו לאור כר וכלה וחורה אור , כי החכמה והתורה אשר הופיע ה' מפארן
מרבצות קודש המה אור לנתיצתנו כאשר אומר הרומצ"ס צסוף חלק סליטי מקשרו
יד החזקה : צרוך ה' אשר הליכנו ומלמש צחושך וערך אותנו כר לישר המעקסים
ואור להורות נתיצות היושר וכן הוא אומר כר לרגלי דצריך ואור לנתיצתי .

והנה אלה אשר ריצ להם עם דורטי מדע וידברו דופי על החכמים המסכילים
אשר יזיירו צזהר התורה והחכמה זאת היתה להם ונאשר נעלם מאתם איד כל
גדולי החכמים שחיו צשנות מאות סלפמינו ערס צלו ימי האפילה המה החאמנו
צכל עז לעשות טלוס צין התירה והפילוקופיה צצראיתם את כל כבוד החכונה
לעיני כל ישראל צספריהם המסילאים , למדו אותנו כי התורה והחכמה תאומים
יתלכדו ולא יתפרדו וסכיהם ונתת אלהים לטווצ לפניו ולאשר ישר צעיניו . וכי
חמוצ על אש ישראל הרולה לצא צקוד התורה לחחו צזה וגם מזה אל ינח ידו
ללמוד סכיהם כאחד כאשר יורנו המורה ח"ג פו"ה : כי כמלא צספרי הנציאים
ודצרי החכמים שמשיעים ידיעת התורה מין אחד והחכמה הגמורה מין אחד
החכמה הגמורה הוא אשר החצאר צה צמופת מה שלמדנו מן התורה ע"ד הקצלה
מן הסכליות ההם וכל מה שחמלא צספריס מהגדלת החכמה וחשיצותיה ומיעוט
קוכיה לא רצים יחמו , והחכמה מאין חמלא , וכיולא צאלו הפקוקים הרצה
בלס על החכמה הוא אשר תלמדנו מופת על דיעות התורה ואומנס דצרי חז"ל

הוא ג"כ הרצה מאוד רלוני לומר שבס הס ושינויים ידיעת התורה וזין אחד
 ושינוי החכמה זין אחר. אמרו חז"ל על משה רבינו ע"ה, אב בתורה אב בחכמה
 אב בנביאים. וזכרו החכמים ז"ל ג"כ שהאדם כהצב צידיעת התורה
 תחילה ואחר כך הוא כהצב בחכמה וזה לשונם ז"ל: כשאדם
 ככנס לדין תחילה לומר לו קצעת עתים לתורה, פלפלה בחכמה הזכנת דבר
 דבר מתוך דבר. הכה התבאר לך שדיעת התורה אללם זין אחד, והוא לאמת
 דיעות התורה בעיון האמיתי. והרצ ר' משה ציטורל צפירוקו לקשר ילירה
 לומר: ידעה לעס ליון שאם יחקרו בחכמה הפילוסופיה ישימו תורת משה פלקתר
 ודרך רנויה ואין זה כי תורתנו הקדושה נקראת פילוסופיה העתורה. ובהלכת
 תשובה פ"ו לומר הרמז"ם: שאין להצת הסי"ת נקשרת בלבו של אדם עד
 שיטבה זה תמיד כראוי ויעזב כל מה שצבולס חוץ ממנה וכמו שליה בכל לצדך
 אינו אהב הקצ"ה אלא צדעת שידעו ועל פי הדעה תהי האהבה לפיכך לדין
 אדם ליחד עלמו להצין ולהשכיל בחכמות ותבונות המודיעים לו את קונו כפי כח
 שיש באדם להצין ולהשכיל. וכן צמורה כ"ח לטלטי: וכבר ידעת מה שבה
 מחזק המורה באהבה בכל לצדך ובכל נפשך ובכל מאורך וכבר בארנו בעקבה
 תורה שזאת האהבה לא תהא אלא בהשגת המליחות כלו כפי מה שהוא וצחית
 חכמתו זו, אשר זה נגמרת התורה במלות שנוע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שנועו
 בן ישראל בתבונה כי ה' אחד ואהבת את ה' או אז יולד בקרבך האהבה אליו.
 והראצ"ע פי יתרו: ואשר כסאו לבו ללמוד חכמות שהם כמו מעלות לעלות צדס
 אל מקום חפ"ו יכיר מעסי הסס צמחכות וצלמחים וצחיות ובגוף האדם בעלמו.
 ויבנה לבו אח"כ לדעת הגלגלים. ומדרכי הסס ידע המשכיל את הסס וכה
 אמר משה הודיעני כל את דרכך וזה לא יכול להצין אלא מי שהיא חכם מופלח.
 וכן תולדות אדם ד"ז: גם יד הצחית צבריאים הוא עזר גדול לנטוע בלב האדם
 אהבת הסס כי תפתח לו שיערי צינה להצין ולהשכיל בגדולות ה' ובכחו הגדול
 ולהשקיף דרכי עיבו וחסדו והשגחתו על הכל כי כאשר יתן אדם עיניו ולבו על
 גבהי הגאורות זו למעלה וזו ורוחק מלצי הככבים העליונים ישתומם על המרחקים
 הנפלאים שבין הארץ למקומם וכן צין ככב לככב. וכאשר ירד זון ההר הטוב
 הלצנון הזה אל חכמה הטבע המלמד אותנו מבעלי חיים, כשיחצוין באותות
 החכמה שהוא יציע מפתחות תמים דעים. פ"ה יראה התמימים הגדולים אשר צים,
 ופה בעפת מים, ע"י המרחות המגדילות המוחקים חלק אלפים יותר מנה שהם
 באמת, כנה בעלי חיים רלים וקצים זה. ותוסז"ע על המשנה באבות תקופות
 וביעריאות פרפראות לחכמה ומלאתי להנגיד שפירש תקופות שהוא חכמת החצוין
 וביעריאות חכמת השעור פרפראות לחכמה פירש לחכמה החכמה הקרוי חכמה
 וצינה, הם המעשיכים לב האדם לחכמה אלהית שנידיעת בגללי השמים ידע
 ויכיר הצורה. וצח"ה לא יעבור עילת העילות אלא כציא הדור צטבעו או
 הפיליסיף המוצחק צנה שקנאו זון החכמה. ועקידה שער לה: כי כל עוד יקישו
 חכמה ודעת בהכרת המללות מלד טבעם יקישו הכרה ודיעת את מעסי הסס כי

נורא הוא . ונני יודע בכל אלה זולתי החכם הנצני . וזכורני מ"ג קיון
 מ"א : כי הסנהדרין היו מלווין לדעה כל החכמות , והחכמות ממקור ישראל
 ילאו , וירדו עם ירידת העם . כאשר נמלא גם עם זכורני מ"ג קיון ק"ו :
 שלמה המלך דבר על כל החכמות זכה אלהי ושכלי ונצני והיו אנשי העולם
 באים אליו להעתיק חכמתו אל האומות עד מהודו . וכללם מאתנו אל הכסדים
 החילה ואח"כ אל מדי ופרס ואח"כ אל יון . ואח"כ אל רומי . ובאורך הזמן
 ורצ המלועים לא נזכר בחכמות שהם הועתקו מן העזרים . היפך מה שכחצ
 נספר הצרית בחלק כחצ יושר : הנה ראייתי את היהודים ואנשים צם מעט
 האומרים שהפילוסופיה היי צראסונה אלל בני ישראל ומתם למדו האומות וזה
 שקר אלל בחילה המליאו אותם חכמי הגוים הראשונים היי בני קדם אח"כ חכמי
 מלרים אללם למד הפילוסוף קאלאן ואח"כ נעמקה הפילוסופיה לחכמי יון צעיר
 מוקדן וצעיר אטהען כי עם "ה" החכם קאקראט ופלאטאן ומנו למד
 אריסטאטליק וחכמי אטהען נקראו מחכמי התלמוד צומסכת זכורות קצי דצי אחונא
 וצציעול מלכוחם נחצטלו צחי מדרסס ונעמקה הפילוסופיה לערצייס ומסס
 לאדום בחלק אייראפא ומן אז ועד עתה הוא צידס . ואנשים וצני ישראל
 אזה יהודים צדורות הקדמונים למדו מתם . והעד שחכמת פילוסופיה שלתם
 מה שחז"ל קראו אותה חכמת יוכיה . הגם שרש"י ז"ל צעירוצין דף מ"ט פירש חכמת
 יוכיה לשון חכמה שמדצרין צו בני פלטרין ואין שאר העם זוכרים צו . וחכמינו
 ז"ל ידעו החכמות אפס לתוהו נחצצו צעיייתם נגד חכמת התורה אשר צלצס .
 ועליה היי כל מחצצוחם כל הימים לצרות הלילות ולמדו רק החכמות השמושייות
 לתורה כאמרו הקופות ובינועריאות פרפראות לחכמה וצכני דרצ יהודה כוליה
 חכוי צנזיקין הוה . (תענית פ"ג) . ואחות דעי אף חני . כי מראש מוקדם לור
 ומנו חלצבו אצרהס אצינו ידענו אחד נקרא אשר צחכמותו הכיר את אל אחד
 קונה שמים וארץ . וכן הורה את צניו אחריו כי יש אל עליון המליא כל
 הצריאה מאין , וכאשר ירדו בני יעקב מלרימה ועצדום וענו אותם המלרים אז
 עקלר רוח ומעצודה קשה נשמה חכמתם . ואז מלרים וכסדים על שרשי החכמה
 החחקו , ואחר כן כאשר גפן הסיע מומלרים ונעעו צארץ כנעני וישראל היי עם
 לגוי ומלכת כהנים , אז מליון ילאה הורה ונהרו אל ציה יעקב כל הגוים לשמוע
 חכמתם . וגם אחרי ציצה שצוח צצל , גדול היי כבוד הצית השכי , כי מלכי
 רומי טי הוצילו לאלהים צליון אשר נורא ומקדשו וכצדו אלהי יעקב , ואמרו
 רק עם חכם הגוי הגדול הזה אשר צחר אלהים להשכין שמו ציניהס . אולם
 כאשר חטא ישראל ואצדו ארלס ועוטותיהם חצריצו נוס . והלכו צגולה צצי
 לפני לר אז אצדה חכמת חכמי רק חכמי התלמוד עמדו צפרץ למען לא חלצד
 תורה ולמען השאיר לנו פליטה צשיר התורה הזאת . ולהגדיל תורה ולהאדירה יקדו
 צחי ספר ללמוד השתי תורות ועשו החכמות לרקחות ולנצחות נגד חכמת התורה
 ולמדו רק החכמות השמושייות ההכרחים להצנת התורה כמו חכמות הקופות ומזלות
 וכדומה . אשר לכן אמרו צמדקס איכה מלכה ושריה צגויס אין תורה אס האמר

אין חכמה בגוים אל תאמין • ואם תאמר אין תורה בגוים תאמין • ונעט נעט צעת
 החבורה בני עמינו תחת ממשלת יון ורומי אשר רדפו אותם צטנאח חנס נסכחו
 החכמות, כי ידוע לכל אשר צנפול עם גם חכמתו ולקומו תחצנע • וצטכנו צעת
 שאכן נפחד רעה חנה המליק חכמתו צחון חרוכה • וכן צכל הזמנים הצאים
 צנפול עם ישראל כפלה החכמה עמו, וצקומו נעפר ספלותו גם חכמתו קמה
 וגם כלצה • כאשר נציא צעל קדר הדורות דף נ"צ דעת צעל צצילי חמוכה אשר
 כאשר הלך אלכסנדר יוקסלימה הסליעו אריסטו רצו על ספרי ס'מז והעתיק
 מעס הפילוסופיה וקראה על שמו ואמר עס המורה ח"א פע"א חומר: החכמות
 היו צראשונה צישראל אך צטלוע האומות עלינו צאו לידם ואנחנו צלמדנו דצר
 מהם כראה היות ראשיתו נאחס ותהי להיפך • וכדצרים האלה דצרי המורה
 הסוכרים: דע כי החכמות הרצות אשר היה צאומתנו צאעיתת אלו העניכים
 אצרו צאורך הזמן וצטלוע האומות הסבלות • לכן מלאכו סחכמי התלמוד
 למדו נחכמי האומות וקראו החכמה חכמת יוכית • ותקנו צרכה להרואה חכס
 צחכמת העולם נאשר שיקרה היחה צעייסה, ואמרו האומר דצר חכמה אפילו
 צאומות העולם נקרא חכס • וכצרו החכמים כאשר נמלא צנוסכת דרך ארץ
 מעשה צארצעה זקנים ואלו הן ר"ג ור' יהושע ור"א צן עזריה ור"ע סהלבו
 למלכות הפנימית והיה להם פילוסוף אחד חצר עס • אומר לו ר' יהושע לר"ג
 דצי רלוך לקבל פני פילוסוף חצרו אומר לו הן • הלך ר' יהושע ועפח על
 הדלת • הכה קראו לפילוסוף אשר לא נצני ישראל חצרו • לכן אומר הרצ
 המורה ח"צ פ"ח: ולא תרחיק היות דעת אריסטו חולק על דעת החכמים
 צזה (צמהלך הגלגלים) כי זה הדעה, רולה לומר היות להם קולות, חונס
 הוא נעכך אחר האמנת גלגל קצוע ומולות חוזרים, וכצר ידעת הכרעצז דעת
 אומות העולם על דעתם צעייכי החכונה האלו והוא אומר צפירוש ונלחו חכמי
 אומות העולם את חכמי ישראל • וזה אמת כי העניכים העיוניים חונס דצר
 צהם כל מי סדיצר כפי סהציא עליו העיון, ולזה יאמן מה סהתאמת מופתו • ועס
 צמורה ח"צ פ"א חומר: ואלו העניכים כלס (מה סזכר מדיעות הפילוסופים צמליאת
 הסבה הראשונה צין צמליאת הסכלים הכצדלים צין צמליאת צהגרמיים הסווימיים) כצר
 צארנו סאינס סיחרים דצר מנה סזכרו כציאיו וחכמי תורתנו כי אומתנו אונה
 חכמה סלימה כמו סציאר יתעלה ע"י הארון אשר הסלמנו ואמר רק עם
 חכס וכנון הגוי הגדול הזה אך כאשר אצרו עוצתנו רסעי חכמי האומות
 הסבלות ואצרו חכמתנו וחצורינו והמיחו חכמינו עד סטצנו סכלים כמו סיעד רע
 צעוניתנו ואמר ואצדה חכמת חכמינו ונעתק אלינו דעותיהם כמו סנעתקו אלינו
 מדותיהם ופעולותיהם וכמו סאמר צדמיון המעשים ויתערצו צגוים וילמדו
 מנעטיהם כן אומר צהעתק דעות הסכלים אלינו וצילדי ככרים יספיקו • וכאשר
 גדלנו על מנהג דעות הסכלים סצו אלו דעות הפילוסופיות כאלו הם ככרים
 מתורתנו כזוחס מדעות הסכלים אשר יחסו הרצני הסבל צכל מה סאמר
 אריסטו הוא זוף וכזו ויליאת ען הדת • וסא קימר לדצרי הנציאים ועטו

פירושים

פירושים זרים למעשה ורכבה ומעשה זראסית
 או יחצבו מהם בפסוקו ואין הדבר כן אבל כל המלאח לחכמי הפילוסופים זולת
 עהרוק העולם וקדמותו וההטגחה כפי דעת הרב הוא כמלאח לחכמינו וראשונה
 כמלאח לכביחורו אחר שקבלו ומעשה רבינו ע"ה ארון הכביאים והוא היה אז
 לחכמים .

סתרי תורה

ודגה קורא נעים אם חכם לזך הצין ומנתי במאמר הקודם הנקרא תורה
 וחכמה בדברי וסקודות התורה וקוד ה' ליריחו הכרמז צאות ק' מולת פרד"ק .
 כי לא הנכתי בזה סודות הקבלה הנקראת מנעליה חכמת אמת . כי אמת לא
 הלכתי בגדולות , בקוד חכמי הקבלה לא זאחי , פליאה דעת החכמה הזאת ,
 אחרתי רחצה מלות ה', וני יתן ואלהלך זרחצה צם צידיעת החורה כאשר קיימו
 וקבלו היהודים ופי מעשה ופי הגבורה , וצופלא ומני כל אדרש . והנה דרכי
 המדברים צעניכי תורה יתפרדו לארבעה ראשים כאשר יתארם צעל אפיקי יהודה :
 הראש האחד יפנה דרך קלולה נאות תהלה לא יפנה דרך כרמים , כצושה
 לרצים וכן שלמים , קדמונים אחוזה כחרוה. הרדיפות, הוא דרך הפסע הנבלה
 קראוה מרכז העגולה , כי מומנו תולאות חיים להחיות זרע על פני החשיה
 צכפלים . ומשכהו דרך הדרוש תארוהו , אחריו ימשכו חוצרי חצר לדרוש
 הדבר מנעלים לילים ופרחים אלקים ואכסים ומנעמים . והנה כל הדרושי דרשת
 חז"ל צאגדות ומדרשים הנה הנחומדים ומחוקים מדצק נדרשים לכל חפליהם .
 והשליטי לטס טצו ואחלמה ואצני כזר ומחוקקות טונה , וזאת תורה האדם .
 הרביעי צקודי קוד אלוה עלי אהלי כצוד אומר כולה כצוד אלהים הקתר דצר
 ואין פוחר , כגזו לכלכת המן ומאמר למאמר ומאמן לכאמן . קדמוה טרים
 אחר כוגנים רוח החיה צאופנים הוא ומעשה זראסית ומעשה מרכבה חכמות
 הטבעיית וחכמות אלהיית (על זה הענין נכתומם החורה האלהות כי אם טחלוני
 דצריה הנה ענינים כפלחים הכרחים על מקצליה ידיעתה ועשייתה הנה לא קרת
 מרמוז צהם אל ענינים עמוקים ודקים כפשיים יהיו כחרים ועטרות זראש
 הדברים מהם הנבלים. עקידת טער ל"ז) והו ומנתי בדברי וסקודות החורה וסתרי
 תורה

תורה היינו להצין החכמות והאלהיית הלפונה בהם . אולם כבוד אלהים הקטר דבר
 וחכמים ילפנו דעת ללמוד למשכילים , כדרקס פסחים פי עשירי מה ולמכסה עתיק זה
 המכסה דברים טכסה עתיק יומיא ומה כינהו קתרי תורה . פרס"י קתרי
 תורה ומעשה זראשית ומעשה מרכבה . ואומר קס המהרש"א קתרי תורה הינה
 ומעשה מרכבה וקרי קתרי תורה . צפרק חץ דורסין : ואקיר לגלות אפילו ליחיד
 אם לא מצין מדעתו . וכן אמר הרמב"ם במורה ל"ג לראשון : דע כי ההתחלה
 צואת החכמה נזקת מאוד ר"ל החכמה האלהית אצל לריך לחכוך הקטנים ולישצ
 קלרי התבונה כפי שיעור הזכחם ומי שיראה שלם צסכל וזומן לזאת המדרגה
 העליונה ר"ל מדרגת העיון המופתי וההוראות הסכליות האמוניות יעלוהו מעט
 מעט , ודברו בהם צחדות ולא עקה כל אדם חכם תחצולה ללמוד צצלת
 צאור צכל כך מן התחצולה מופני היות בהם דבר רע נקטר או מופני היותם
 קותרים ליסודות התורה כמו שחצצו הפתאים , אצל העליונים לקלור הסכל
 צחחלה לקבלם , זגלו בהם מעט שילמוד השלם , ולזה כקראו קודות
 וקתרי תורה . וכן אמר בהקדמות ח"ג למורה זס"ל : הנה צארכו
 פעמים רבות טעקר הבונה צזה המאמר לצאר מה טאפטר לצארו ומעשה
 זראשית ומעשה מרכבה וכבר צארכו טאלו הדברים הם מכלל קתרי תורה
 וידעה ג"כ חיד האטימו רבותו זכרונס לצרכה מי טומגלה אותן וצארו ז"ל
 טעכר ועל"ס קתרי תורה המצוארים והגלויים לצעלי עיון עלום
 מאוד . אמרו צפסחים על מה ליוצצי לפני ה' קתרה לחכול לצצעה ולמכסה עתיק
 אמרו למכסה דברים טגלה עתיק יומיא וכנהו קתרי תורה והצין
 שיעור מה שהייקרו אליו אם יש צלצך תבונה . והנה צארו עוותק
 ומעשה מרכבה והיותו רחוק מדעת המון . והצאר אפילו
 מי טיצין מומנו מה טחכנו ה' תבונה אקרה התורה ללמוד אלא פנים
 צפנים למי טיט לו המדות הזכרות , ואין מוקרין לו מומנו אלא ראשי פרקים
 לצד . וזאת הוא הקצה צהפסק ידיעה מן האומה לגורי
 עד טלא כולל מומנו דבר קטן או דבר גדול . והנה התצאר כי קודות וקתרי
 תורה לא הנה קודות הקצלה אטר כתחרטו מימי הרמב"ן עד האר"י ז"ל . ולא
 כיוונו חז"ל צומאמרס ומעשה מרכבה או ארצעה ככקו לפרדס טזהו חכמת
 הקצלה יען חכמי התלמוד לא ידעו מוצאת הקצלה לרופי טמות ונראה צפירוס
 מכל דברי הרמב"ם טומעשה זראשית ומעשה מרכבה היא חכמת טצעייט ואלהיית
 כנזכר . והרמב"ם ז"ל מלעיב על דברי הקומיעות ולרופי טמות צאמרו צמורה
 ח"א פ"א : ואין אללנו טס צלתי בגזר אלא זה והוא יהו"ה אטר הוא טס המפורט
 במור , לא תחטוב זולת זה ולא יעלה צומחצבחך טבעון כותצי הקומיעות ומה
 טחטומעו מהם או מולאהו צספריהם המטוקים וטמות חצרום לא יורו על ענין
 צקום פנים ויקראו אותם טמות ויחצצו טהם לריכים קדוטה וטהרה וטהם יעטו
 כפלאות כל אלה הדברים לא יאות לאדם שלם לטומעס כ"ט טיאמינס . ואמר הבאון
 יעצן צספרו אור החיים פ"א : עתה צטולה טענת צעלי ריצנו צונה טכמולא לרצנו

מטה

המורה

מעשה שהלעיג על הקמיעות וצדין הלעיג . והתנזר עשות המזכירים בחפלות
 שמות המלאכים . וצמורה ק"ב לראשון אומר : וכאשר מלאו האנשים הרעים
 הפתאים אלו הדברים ושמורת הקבלה התרחצ להם הכוז והמאמר טיקבלו
 איזה אותיות פירלו ואומר שזה עס יעשה כשיכתב או כשיאמר על תואר כך .
 ואח"כ נכתבו הכוזים הזם אשר בדאום הפזאים הראשונים ונעסקו הספרים
 ההם לידי עוזים רכי הלצצ הסכלים אשר אין אללם מאזנים ידעו בהם האמת
 מן השקר והסתרים ומלאו בעצבותם וכחשצ בהם שהם אמת וקוף דבר פתי
 יאמין לכל דבר . אף שנמלאו המבינים בעד הקבלה וספרים ואומרים שהרמז"ם
 חזר צקוף ימיו מדיעותיו צקפרו העורה ומספרים מאגרת סכתצ צקוף ימיו . אולם
 שמוע נא מה סכתצ בעל עס הגדולים ערך עי : הרמז"ם , כתצ מהרמז"ם ז"ל .
 ששרטו מפיה דדיקנא דז"א השמאלית ולכך לא זכה לחכמת הזהר . הנה מעיד
 שלא למדה . וצקפר מגדל עז כתצ בחלתו שהרמז"ם צקוף ימיו עסק צקבלה
 ולפי דברי הרצ מהרמז"ם הכוזר יתכן שצקוף ימיו מה שעסק הוא בשמוע איזה
 שמות הקודם כנראה מוגבלת סתרים שמיחסים אותה להרמז"ם והזכירה מהר"ם
 אלסקר קימון קי"ז . אך ראיתי צקפר עוקן סודות כ"י שנקסחפק צכתצ הכוזר אס
 היא מהרמז"ם . וקדר הדורות אומר : וראיתי צקפר אגרת הרמז"ם סכתצ
 נירוסלים למרים לתלמידו והי' אומר אחרי צואי לארץ הלצני ומלאתי זקן
 שהאיר עיני צדרכי הקבלה ואולי ידעתי אז מה שהקבתי עתה דברים ככתתי שלא
 הייתי כוהצ ע"כ . והריטצא צקפר מגדל עז הלכת יקודי החורה ספ"א שואל
 איך ידע וראה שהרמז"ם צקוף ימיו ידע בחכמת הקבלה . וצקפר זקן אהרן פי"ח
 טרה ד"ג קע"צ שלמד צקוף ימיו מוקן אחד סגרי חורה וחרה לו מאוד על
 ספריו סכתפזרו טהי' חוזר נכונה דברים סכתצ לפי הסכל פילוסופי , ועל זה אומר
 הגאון יענץ צמטפתח ספרו דף כ"ה ח"צ אס היות כצר נודע מה סכתצו צקפרים
 שצקוף ימיו זכה הרמז"ם לחכמת הקבלה אבל לא נודע אס שורט דבר נמלא צו .
 והנה זה האמת שלא למד מימיו קבלה שבעל ספר הגלגולים אומר העועס שהרמז"ם
 לא למד קבלה צעצור טהי' מפאה שמאלית . ואגרת הרמז"ם שמיאיים צעלי
 הקבלה לאות כי החכמה הזאת אמת הוצא צפכים טובות , אחד אומר סכתצ צא
 אלי איע אחד ואמר לי דברים כל עעס , ואחד כתצ צא אלי זקן אחד נירוסלים
 וטונו ר' יעקב ויע אומר מוגלים . והנה אין הסכמה צדצריהם ככל דבר טקר .
 והחכם יטר צפירוסו לצחינת הדת אומר על אומרם שהרמז"ם ז"ל צקוף ימיו התעסק
 בחכמת הקבלה , לא אכציר מילין לצעל החלום הזה כי מוכח כצר היותו טקר וכוז
 עיין צבורי העתים לטנת תקל"א דף קל"ג וצפרע צקפר ארי נוהס פרק י"צ .
 והמהרש"א צחדוטיו על האגדה צפ"ג דחגיגה אומר לי"י ר"י לרי אלעזר תא אגמך
 מעשה מרכצה וכו' ומאן תקוצה לאותן האנשים צצדור הזה שמוגלים כל ימיהם
 בחכמת הקבלה גם צילדותם ואס החכמה ההוא חכמת הקבלה איכו נוגע צמעשה
 מרכצה לא ידענא למה לא הוזכרה זו החכמה צקום וקום לא צנוטקה ולא צתלמוד
 ותוספתא וצמוכילתא וצקפרא וצקפרי ולפי הנראה טחכמה זו נוגעת למעלה

מעשה

ונעשה ורכבה ויותר ראי להסתירה ולא לגלותה * וכן הוא ז"ל קדושין דף
 ע"א על המאמר שם מ"ב אין מוסרין אותו אלא למי שהוא לרוע וכו' אמר :
 גם בזה ראיתי צדור הזה שאפילו מי שאין בו אמת ומדות הללו השם מ"ב מקור
 צידו גם צפרהקיא * וקיים כי כל מי שצידו למחות יגבור בחכמים האלה כפי
 דעתם כי יצדו בזה גם העוה"ב * גם הרמז"ן צפתיחז פירושו להחורה אומר על
 לומדי הקבלה : אל יאמין צפוא כתעה כי לא תצוהו צקצרותיו רק רעה *
 כי ידברו על ה' טרה אשר לא יכלו כפרה * ובעל העקרים הביא דבריו במאמר
 שני פכ"ח זה"ל : וכן כתב הרמז"ן ומכאן החזאר טעות המזכיר ר"ס
 צפ"ה טעות המלאכים כי טעות המלאכים אונס הם להם ואלו
 הכח אשר להם בעלמם וזהו מה שהוזכר עליו צד צור לא
 י"י לך כמו שכתבו * ואונס נפל הטעות בזה למה שזכרו קלת תפלות
 מיוחדות לקדמונים נזכרו בהם טעות מיוחדים , וחשבו מתוך כך שהוא עותה
 להכניס בתפלה כל הטעות ואינו כן כי לא הותר להזכיר שם מן הטעות בתפלה
 אלא הטעות המיוחדים לו יתצרך ולא שם אחר כלל * ולכן נקרא אותה החכמה
 קבלה לפי שאי אפשר להשתמש מונה אלא דרך קבלה , שאם לא כן אפשר
 שיצא האדם לטעות ולעבוד אלוה מזלעדי ה' * ולמען יסביל וידע אנשול לך נשגל
 בזה , הרי שנמלא בתפלה לקדמונים שם ונלפ"ן והרואה יחשב שהוא שם לאחד מן
 המלאכים ואינו כן אלא כנוי לשם בן ארבעה בחנוף האותיות זאלפא ביתא דח"ת
 צ"ט וכן כונו צמוכסו הוא כנוי לה' אלהינו בחנוף כל אות מה' אלהינו צמות
 הצא אחרים זאלף בית וכו' * וא"א לעמוד על האמת זה מתוך הכחצ
 כלל * והולרכתי לכחוצ זה לפי שראיתי אנשים נשחצשים בזה וקורין בספר
 הזהר ובזולתו נקפרי חכמי הקבלה מזולת הקבלה אלא נקצרת עלמם להראות כי
 חכמה גדולה להם * וכנכסים לפנים ומחילתם * ואני אומר כי אשר כתבו
 חכמי הקבלה צספריהם הוא רק כאשר אומר העקידה בהקדמת פירושו לט"ה :
 האונס מה שידובר בו מחכמי הקבלה בו כחוצ וחחום לא יועיל כי אם להודיע
 היודע לידע שידע לא זולת * הרב המריף מו"ה יעקב מליסקא זל"ל צספרו נחלת
 יעקב : וצכוונת הקודות ע"פ חכמת הקבלה לריך שמירה ואזהרה יתירה לבל
 יצא לדי קילוך צנטיעות ואין לקמוך על לימוד חכמה הזאת צזמן הזה נשום
 אדם וצפרטו מאותן שלא נאלו כרס צט"ס ופוקקים ומחפארים צחכמה זו לא
 תאמין ולא האזהר ולא השמוע אפילו לדבר קל נחם * צפרט לא ידענו איזה קשר
 קבלה הוא אמת * בעל שם הגדולים מערכת ספרים קונטרס אחרון אומר : ושומר
 כפשו ירחק עד הקיר דבר הספר שלומד כי הרב מו"ה חיים הכהן תלמיד מזהר"ו
 ז"ל צהקדמות ספר מקיר חיים כתב ז"ל חלפו חורות עצרו חק והדפיסו מאמרי
 האר"י ז"ל וראיתי אחרי רואי לאשר הביא אלוה צידו הוא עמוק המלך לא זה כי
 כל זה הוא צדרך גביצה כי מעולם לא ילא מתחת ידי הקדוש דברים אלו ולא
 צנטיירה פח"פ שכתב אותם לשמו ועשה עליו מפרט דברי האר"י ז"ל ומאמרי
 הזהר ומעולם לא כתב האר"י ז"ל הקדמה אחת לענין קשר עם הליקיים , הנה

הוא

ד

ולות
 ע"ס
 קצבו
 ד
 ר"ס
 אמת
 פתי
 צ"ס
 זולס
 ל
 עיד
 צלה
 אזה
 ר"ס
 חס
 כתב
 זקן
 שלא
 וואל
 ח"י
 על
 אמר
 ר"ס
 צ"ס
 בעלי
 צא
 זלים
 קר
 צסק
 וכז
 צ
 מרך
 י"הס
 עשה
 למוד
 עלה

הוא כחוצה צספר עץ חיים מידי האר"י ז"ל ותו לא מידי וכו' וכו' . וכאשר
 יסתכל המסתכל בדברים אלו יקרה קבור לבו איך הותרה הרלועה
 להדפיק ספרי קבלה ואין תקיף ואין יודע ואם חוקד בקרבי על ענינים
 אלו . ומדברי הרבנים קדושי עליון הנזכר יראה כמה יחלוקן אדם על שהודפסו
 כל ספרי הקבלה האומרים ויותר ומהם . ולא עוד אלא צטעיות וסגיאות מה
 אענה ומה אומר וכו' וכו' כי רבו כונו רבו ספרים ומקומים ודרושים ואומרים
 שהם מהאר"י ז"ל ויש לחוש שמה ערבו ומזלחו כאשר כולל א כוה פעמים
 בתוך דרושי האר"י ערצ רצ עלה אחס והן להרחיק
 עלמו מלהיות צעלה ודפיקי ספרי קבלה הקומע יסומע
 ועליו תצא צרכת טוב . וסו"ת הרשב"א סימן תקל"ח צדבר הזהר : וכבר
 למדו הרמאים אומנות מכושרת זו למלא חן או לרמות צני אדם על פחותי
 להם , כי זו מלאכה מנלכת הזיוף ומייפין ואומרים דברים ומחמייהין שלא
 כשענו מעולם וצלקון אחרת , וכל שהן יכולין להעמיק צענינים אשר לא
 כצראו ולא היו כי צזה פתו צני אדם , ועוד כי אפילו הכציאי וצארץ
 הקדושה שהיתה ארץ הכצוהה לא כשומע ולא נה"י כזה סיכחצ ואלאך ספר גדול
 ומולא כל חכמה כזה לסיס אדם ומימות אדם הרשקון עד עתה . והחכם יס"ר
 מציא דברי מעשה אפור צהקדמתו לאמר : וכבר נשחצקו צחכמה הזאת וכפל
 המחלוקת והצלצול צין יודעיה וכעדרה הסככמה צהם צהרצה מדרושה היותר
 גדולים עכ"ל . ואמר עוד החכם יס"ר עס : כל אחד כחצ רק ומאמר הדעת
 לא נכח קבלתו, כונו סיוכל לנסות מי סיקרא תחלה סי מערכת האלהית ואחריו
 ספר טערי אורה ואחריו החייע והרקאנעי ואחריו הפרדס . ואחריו ספר אולרות
 חיים וכו' שלא יוכרח להודות כי כל אחד מהם הולך צדרך מיוחד לו לצדו , הלא
 ידמה לו כאלו יכלול כל אחד מהם חכמה צפכי עלמה, ואם הדבר כן הלא יהיה
 הקורא כצוך ולא ידע צנוי יחזיק אם יקבל כל הסצרות אשר צכל הספרים ההם
 ולקוף תהצולל דעתו . ואמת הוא סלרוב תהצלע חכמה לוודי הקבלה ודעתם
 יסכל כאשר נספר קדר הדורות צטנת ד"א תקב"ד צעיר אומעריא קרוב לכהר
 פישן היו עס כונו אלף יהודים וצתוכס צחור נקרא דוד אלמוקר וכתחכם צקבלה
 מעשיות ומיני כסופים וככנס צו רוח טעות ועשה עלמו מעיח והסיית והדיח
 יהודים רבים והוא היה רואה ואינו כראה ויגל עיני הונלך והראה לו שהו צורה
 ולצקיף נהרג וחנות הונלך טככה . (כנולא ממו"ה דוד לוריא ומאמר על קדמות הזהר
 גם מהרצ מוה' ונקה קוביץ ספר צן יחאי) וצטס הגדולים מערכת אי מציא טאלה
 טטאלו ומכיל אחד על דבר הזהר טנולא צו דינים מדיניים טוכים אשר לא כנולא
 צחלמוד . ורצים הנה אשר יחיו צספק אם זאת קבלה הוא אשר נקבל ואם סי
 הזהר הוא מרשב"י . צעל טלטלת הקבלה כתצ זה לטונו : ראייתו צספר היוחסין
 (דפוס קאנטטאטווי) דבר מחמי' והוא צטנת ה' אלפים סי כנולא כמות אכנים
 טאמרו טדברי הזהר אשר הם צלטון ירושלמי הם דברי רשב"י אצל אח אשר הם
 צלטון הקודש אינם דבריו . וי"א שהרשב"ן מלאו צאי וטלחו לקטלויאה

אחר הלך לארגון וכפל ציד ר' נעשה דיליאן . וי"א שרבי נעשה דיליאן הנזכר היה
חכם גדול ועושה אילו הפירושים משכלו ולמען יקח נחיר רב משחכמים הי'
כותבם ותלה אותם על רש"י וחזריו וכן הרב מוה' ר' ילחק
מן עכו אשר כפי שמוצא בקפר עם הגדולים בשם ספר נוצלות חכמה
להפילוקוף אלהי מוה' יס"ר מקדיחה היה חלומיד חזר ובעל סודו של הרמז"ן .
כחצ ברבר הזהר צוה"ל : מפני שאלתי מדבריו מופלאים רדפתי אחריו ואשאלה
את החלומידים הנמלאים צידם דברים גדולים ומנו מאין צא להם סודות
מופלאים ולא נאלתי תשובתייהם על שאלתי זאת מכוונת זה אומר צכה זה
אומר צכה , שנעתי אומרים לי על שאלתי כי הרב הכאמן הרמז"ן ז"ל שולח
אותו מארץ ישראל לקטלויאל לבנו והביאו הרוח לארץ ארגון וי"א לאלקטני וכפל
ציד החכם ר' נעשה די ליאן . וי"א שנעולם לא חזר רש"י ספר זה אבל ר'
נעשה זה היה יודע עם הכותב וכחו יכחז ר' נעשה זה דברים נפלאים אלה ולמען
יקח צהם נחיר גדול כסף וזהו רב תולה דבריו באשלי רצוני ואמר נחוד
הספר אשר חזר רש"י ור' אלעזר בנו וחזרו , אחי נעתיק להם דברים אלו
ואני צוואי ספרה ואמלא שמה את ר' נעשה ואמלא חן בעיניו וישבע לי לאמר
כה יעשה לי אלקים אם לא אראך הספר . ויהי אחרי הדברים האלה נפרד
ממני וילך לטוב אל ביתו ויחלה בארצאל וימת וכמעתי הצורה היטב חרה לי
עד מות ואלל ואשים לדרך פעמי ואצא אל אילל ומלאתי עם חכם גדול חקן
ושמו ר' דוד דפאן ואמלא חן בעיניו ואשבעהו לאמר הכתברו לו סודות ספר
הזהר שצני אדם נחלקים זה אומר צהם צכה וזה אומר צכה ויאמר דע צאמת
כי כתבר לי צלא ספק שנעולם לא צא לידו של ר' נעשה זה ואין בעולי ספר
זה רק היה ר' נעשה בעל עם הכותב וכחו כחצ כל מה שכתב בקפר זה וכו'
וכי והען אסת ר' נעשה והשבע כה יעשה ה' אלקים לי וכה יוסף אם מעולם
ספר זה הי' עם אישי אבל מראשו ולבו נודעהו ושכלו כחצ כל מה שכתב
ואומרה לו בראותי אותו כוחצ מוצלעדי דבר לפניו נודע האמר שאחה נעתיק
מספר ואתה אין לך ספר רק מראשך אתה כוחצ הלל כאה לך לאמר כי נשכלך
אתה כוחצ ויתר יהיה כבוד לך ויען אלי ויאמר אולי אודיע להם סודי זה
שנשכלי אחי כוחצ לא יסגיתו בדברי ולא יתנו בעצורם פרוטה כי יאמרו כי מלצני
אני צודה אותם אבל עתה כאשר ישמעו שמתוך ספר הזהר אשר חזר רש"י
צרוח הקודש אחי נעתיקם יקנו אותם צדונים יקרים . וכן בקפר ארי כוהם
וצקי מטפחת ספרים להחכם יעצ"ן , מוכה שצאים צזהר פסיקים אשר אינם
צחנך ומצאר צענות דברי הגמרא וצו דברים רבים לקוחים מספר המורה והכחזרי
כאשר הוצא מהחכם גרעץ כך שציעי נספרו ד"ה כאטע י"צ ומציא עם
מאמר מזהר שקורא הנשנה דם נדה נגד חכמת הקבלה ואומר שנעשה רצוני לא
זכה לצא לארץ ישראל יען לא הצין חכמת הקבלה ראה עם כאטע י"צ הזרות
שנמלא צו ואיך החכם יעצן טען נגדו שאינו לרש"י כאשר מוצא בקפר עם
הגדולים ונערכת ספרים אוח ז' זה"ל : עשה מקורו צא מטפחת ספרים וראיתי
בהעברה בעלמא טעשה פלולים עד שכתב שאינו לחתי אלא לאחר ופקפק על
הגדולות

הגדולות והמוראות אשר בזהר . ומזה ר' יצחק מן עכו מציא בעל סם הגדולים
 בתולדות חייו : וראיתי קנטרק כ"י מומנו מפעולות שהיה עישה ע"י חכמת
 הלירוף וצאים אליו מלמכים ומגלים לו קודות ופעולות ודברים הללו מוכנים
 למ"ס מזה החקיד בספר חקר לאברהם זה"ל : ומפני שנעלם מומנו הלירופים לזה
 בעלמה מומנו ידיעת פעולת השמות ואם יומלא אדם מומנו איזה דבר אזי יומלא
 מוררות פתנים בדצטו כי אי אפשר לו להכניס עוז צרע או לפחות לבלבל ילועי
 אציו ואז יחלל ויקלץ חייו , וידענו כי בדורנו חכם מופלב ורך צטנים צערי
 המערב למד מזקן מקובל חכמת הלרוף ונשתמש בחכמה זו ללרכו וצטו"ה מנת
 בלא עתו , לכן אזהרה אזהרה שנוענו כי הגם שימלא רב בחכמה זו וילמד
 להצין לא יתעסק בה ללרכו כי צנפשו דבר עכ"ל . ושמו דברי החכם
 הפילוסוף האלהי הרב ר' אליהו דול עדיגי צספרו בחינת הדת , אשר זה לקינו
 צדבר ספר הזהר והקבלה : הנה כת אשר חשבו חכמיה שכל דברי החור' ככללם
 זרותיותיהם להם רעוים בעלמיהם זולתי לאכסי הכת שהוא ואכסי הכת הזאת
 ייחקו אלה הדברים לקבלה ויפליגו לדבר על מי שיחשוב לחלוק אהם בצאורם
 וצדעוהם וכת רוב מהנעשקים אחרי דברי החלמוד וכן גם כן בעלי הפשט
 וכת המהפלקסים ואכסי אומתו יתאמרו נבד אלה , והאחרונים יענו עליהם
 כי אכחו כמלא כל הגאונים או רוצם לא הלכו צדרך הוא ואונם דצריהם
 בלתי מוכינים אהם הנה תמלא הגאונים כולם או רוצם לא ידעו דבר מזה
 אצל רבו להנשך אחר הקצרה . ואמרו צענין צעלת אוב כי אין ראוי שיאמרו
 הדברים כפשוטם כאשר להם מוכישים מהשכל . ומלא גדולי המפרשים לחלמוד
 לא ידעו דבר מזה אצל רבו להנשך אחר הקצרה . כאשר תראה דברי הראצ"ד
 נבד רס"י צציאור הולך זקדוק . ואל תשיצני מציאור הולאת השם מן ויקע
 ויצא וכו' . אשר כתב רס"י צפירוטיו כי אין מיוחס לחמוד הקבלה ולא מיוחד
 להם צד . ומלא גם כן ר' יצחק צן ביאות פנה לדרך ההתפלספות ורב
 קעדיה גאון רלה דרך ההתפלספות כפי דרכו , ולא נמלא צדברי החלמוד
 מאמר יורה צהכרח או קרוב להכרח על הדעות האמה אשר למקובלים האלה .
 ומלא הרמז"ס ז"ל אשר הי' צקי מאוד צכל דברי החלמוד לא נמלא כמאו
 לא ידע מאלה דבר ורצים מאוד זולתו . ויענו מכנדי זאת הדעת כי אשר יאמרו
 אלה המתייחסים בקבלה שהמה דברי רס"י צספר הנקרא ספר הזהר אינו אמת .
 זה כראה מפנים רבים ראשון שלו חצרו ר"ס היו מוכירין מומנו איזו צרייתא
 או איזו אגדה בחלמוד כאשר עשו מוספרי ומשאר חצורים חלמודיים וזה לא יומלא
 ויענו עוד טעמות האכנים שהמה אשר החכרו צספר הוא הי' אחר רס"י
 צבים דצית כידוע זה לאשר ראה טמות האכנים שהם וראה גם כן בחלמוד ואם
 כן לא יחקן כלל שיהיה מחצר ספר הזה רס"י , ויענו עוד כי הס' הוא
 לא החפרקס באומתו כי אם קרוב לג' עאות טנה , ויענו עוד שלו היה
 ר' טמעון אצ המקובלים וידע קודות הדינים ורעויהם צדרך אמתיה היה ראוי
 שיהיה הלכה כמותו ואין הדבר כן . ועוד כי אכחו כראה פעמים רבי' יאמרו

אם צצקצו אמת האל יאמרו ויהיה זה שישם סתם המקובלים

המקובלים שכפי הרמז ראוי שיהיה הדין כך ות"ע נראה הפוקקים וגדולי התלמוד
 יפסקו להפך . ויעטנו עוד כי הדבר המקובל אין ראוי שתמלא בו המחלוקת
 ואנחנו נתמלא מחלוקת רבה צ"ן אלה המקובלים בקרטי התורה היותר גדולים .
 וזה כי יש מהם נוי שאומר כי העשר קפירות הם האלוהות בעלמו ושאיך הכה
 עלה יותר גדולה כלל וזאת הדעת הוא כפירה צדה וכ"ס כפי המפורסם אלל
 כלל חכמי ישראל ויתר העם . אלל אם אולי ירכו לומר שהם עיניי או חושרי
 מה נתמלאים צאל , אם בצחיכת השכל ואם באופן אחר , וזה רחוק וקרטיהם
 ועדצריהם צאלה הספירות ויאמרו גם כן שהפלותינו כלם רועים על ענה ולאלה
 כבין ויש מהם נוי שאמר שהנה עלה עליזכה על אלה ויקראוהו אין סוף ואלה
 כאשר יצנו דצריהם כראוי לא יהיה מחלוקת רבה ציניהם וצ"ן המפורסם אלל
 העם כלו מענין האל ואם כן איך כאשר שהדברים האלה קבלה ואלו חסיבני
 מהמחלוקת הנמלאת צ"ן חכמי התלמוד כי כאשר הצ"ן היעצ מה שחומר בענין
 התלמוד בזה המאמר ומה שאמרו גדולי המעלה רבי משה ז"ל בדצריו לא יקרה
 וזה ספק . ואם כן אחר שאין לנו צקום פנים פרקום צלתי מחלוקת למה
 נכריח עלמינו ללכת צזו הדרך וכ"ס כאשר נתמלא רוב הדברים ההם צלתי
 וסכמינום כלל למה שהצאר צהקש השכלי ואצל רובם נאותים לדצרי קדומי
 הפילוסופים אשר התצאר צטולם אלל היודעים .

וזה דצרי החכם הפילוסוף משה גדליהו ברעבער צפתיחת פירושו לסקר
 הכוזרי על דצרי הקבלה : נראה צעליל להצותן צחכונה זו כי היא רטמי דיעות
 צני קדם וילדי נכרים ודעות חכמי יון ושאר העמים . וקראו לחכמה שהיא
 המורכבת מדעות פלטי היוני ומחכמה צני קדם גנאקטיקא , וכבר אמרו חז"ל
 שמהם המלמדים עלו עמם מצבל וכו' . וצבלל כאשר כי לחכם האמיתי ואזה צ
 שורת ה' התמימה והצדורה אין חלק צצעלי הקוד ולא נחלה צקודותיהם כי מלצר
 שורת ה' צהירה וזכה ותאיר עינינו וחגיה חסכה כפטינו ואין לורך להין לעלות
 על צומתי מרומים ולרגל שומי שחקים לראות מה יעשה אחורי הפרבוד ואת כל
 עיני פוליא טל מעלה . ולהליע שאלו עתחת מקום חשך ואפילה מנודח
 לחור טם מקום מוקצ קמאל וק"א כי כבר דצרה השורה נגד החלומות האלה
 ואמרה כי המלות הזאת אשר לככי מלוד היום לא נפלאת הוא מומך ולא רחוק
 הוא וכו' . עוד מהנמנע שהפלוסוף ההורי יעקוק דצרים האלה אשר
 אין להם יקוד צטכל חנוטי כלל וכו' . ומאחרי שאין טכל האנוטי מביע
 להם ולא צאו צתורה כבר ילאו מכלל חכמה והמה רק ילדי כח הדמיון . ומה
 לפילוסוף ולדמיונם וכו' .

שנית רוב דצריהם מרחיק השכל צמלאו אוחם מחליעים צחק הצורה
 ובעלם כצודו יתצרך דצרים מצמיאים לידי הגשמה או לידי רצוי צלימוד הספירות
 וקוד אצא ואנא וצער אכפין ודומיהם , וכו' וכו' . מה זאת עשו צעלי קוד
 לנו המעט צעיכסם להחטיך את הצוכתס למה זה גנחתם את אלהי . וה'
 אלהים מלכי מקדם המרוסם לאין חכלית מכל מחשבות ומלומות העולות צחזיק

כח המדמה הוא מנהלנו ומשגיח בנו צלי שחוק וצלי אמצעי ואליו קרא וכוונת
 עליו דרכיו . ואם יאמרו על הסתירות והסתגרות שאם גם לא יוצן הדבר
 לריק שנאמין בו הלא אלה דברים של תהו כי זה פארנו וכבודנו שלא תחייבנו
 הסורה להאמין בדבר שימאן בו השכל וכו' וכו' .
 ונודע לכל דורס קדמוניות המריצה הגדולה שהיתה צין אלהי תורת
 הרמזים ואלהי תורת הרמזים צעזור הקבלה . לכן כל אחרוני השוקים אשר
 לימוד הקבלה מאשר נתחמה צנסיין כי כל דורשי לימוד הקבלה ישאלו כל קצרה
 ישרה ונחמנות יתעבו , אלהים רק קודות ואומרים רזי לי ורזי לי ואינם מצינים
 שום דבר תורה לפשוטו ומעקצים הכתובים וכל הישרה יעקב ומוסיפים על
 הקודם בהכניסם בתפילה תחינות וצקשות צנסיין ארמי שמוכינה צעיני מלאכי הסרת
 סיניו כחות הנפש הטובות , בדעת הכלבו מוצא צנסייה הלכת ראש הסנה .
 ונתפללים למלאכים אשר אסרתה הסורה צדיצור לא יהי לך . כמו שנאמר בצו"ת
 חות יאיר , זה"ל : כ"ס קרחק מלומר צפיו תחנות וצקשות שזכר זהם
 שנות ספירות וכיטוים המיוקדים על ארמי הקבלה שפשוטן של הדברים מורה
 פירוד ונשנות חלילה : וכן הגאון הרב ר' אלעזר פלעקעלט צקפרו תשובה
 מאהצה חומר : שבו צקפירים בהזכרת קצות המלאכים והמנונים והספירות
 בלימה ומלאכי הסרת אינם כזקקין ללבושם המצובשם : וזה לשון ראש"ע
 בהקדמות פירושו להסורה צחצו המעשה דרכים למפרשי הסורה חומר : הדרך
 השלטי חושך ואפילה הצודים מלצם לכל הדברים קודות ואמונתם כי הסורות
 והמשפטים חדות ולא אחריק להסיצ עליהם כי עם תועי לצד הם וכו' . ופקק
 דין הוא ציו"ד הלכת ח"ת סיין רמ"ו : המקובלים ושאר האחרונים הפליגו בדבר
 שלא ללמוד חכמת הקבלה עד אחר שימלא כרסו מה"ק , ויש טחצו שלא
 ללמוד קבלה עד שיהי צן ארבעים שנה כמ"ס צן ארבעים לצינה , ורוב המתפרלים
 לעלות בהכמה זו קודם הזמן הראוי קמטו צלל עת . ועתה רצים המנה המתפרלים
 אשר ישתמשו צממות וכל הרולה ליטול את השם יצא ועו' ואין קץ לתפלות
 המלאים משמות המלאכים אשר העלו עמיהם מצבל אשר צלל שפתם חלי מדברים
 עצרי וחלי ארמית . לכן הטוב צעיני שיאחו צחורה המנונה משיצת נפש ואשר
 הוא עץ חיים למחזיקים בה ומהחכמה אשר הוא קס חיים למולאיה אל יח ידו ,
 כי החכמה חמי בעליה , וירא אלהים יולא ידי שניהם . והדרך הקלולה ללמוד
 הסורה צסום שכל , בעלת הראש"ע אשר זכרתי מהקדמת פירושו להסורה וצקפרו
 יקוד מורא . והנה הראתי לדעת כי אשר לוו חכמינו על לימוד החכמה לא
 כיוונו אל הקבלה רק חכמת הפילוסופיה היתה נבגמתם , צאמרים ארבעה נכנסו
 לפרסם . ואשר אמרו על ר' יוחנן צן זכאי שלא הכיח דבר גדול ודבר קטן דבר
 גדול מעשה מרכזה , חומר על זה הכסף ומטה הלכת יקודי הסורה שהרי הדרש
 של מעשה מרכזה הוא הצורה יתעלה צין לדעת חכמי הקבלה וצין לדעת חכמי
 המחקר וכאשר יודע ממוצא לעולה דברי הרמזים צפתחת הסורה שאומר : וכבר
 צארכו וזכרנו צסום שפע עשה צר אפית הוא חכמת העצם

ומעשה

ועשה תרכזה הוא הכנת חלטה וכאשר כחז בארצעה פוקים
הראשונים והלכות יקודי התורה וזה נקרא מעשה זרה וזה מעשה
תרכזה וקיים עם טידיעה פניהם נקרא צפי חכמי הגמרא עיול בפרדס.

אגרות ומדרשות

אמר ר' יצחק לשעבר הי' אדם מתאוה לשמוע
דברי משנה ותלמוד ועכשיו שאין הפרומה
מצויה ותאות אדם רק לשמוע דברי אגדה
(מסכת סופרים)

והנה נודע וכתבר כי חכמי התלמוד הקטירו החכמות באגרות ומדרשים
אשר שכל עובד לחכמי לצד דרשים, ומה כוללו דברי הרב הרמז"ם ז"ל בהקדמת
זרעים על דברי הגדות ומדרשות חז"ל, ז"ל: וחומר זה הענין צנין שאין לו
חכמה כלל ולא הרגיל כפשו מדרכי חכמות התלמודים אבל הי' כסעו
עסק כל אורו לסקל אשמו עכשאלהו שאלות האלהים שהם לפנות
בדרשות אין ספק שהם רחוקים צעיקו כרחוק השמים מן הארץ ויקלר שכלו
להצין וזה, ועל כן ראוי שידין הדרשות ההן לכך זכות
וכע"ז לעיין בהם, ואל כומר להרחיק דבר מהם, אבל כעירחק
צעיקו דבר מדבריהם כרגיל כפשו בחכמות עד שצנין עכ"כיהם. וכן ראשית
דבריו עם: הדרג הכמאל בתלמוד אין ראוי לחשוב שנועלתו ונועוה ותועלתו
חקרה אבל יק צו תצונה גדולה מפני שהוא כולל פליאות כפלאות, כי הדרשות
הם כשישכלו בהם השתכלות סכלי יוצן בהם ושהעוב האמיתי וזה שאין למעלה
ומנו, ויגלה מהם מן הענינים האלהיים. ואמרות הדברים מה שהי' חכמי
החכמה ועליונים אותו ולא ראו לגלותו, וכל מה שכלו צו הפילוסופים דורותיהם,
ואם תציע אותו על פשוטו תראה צו ענינים רחוקים מן הסכל שאין למעלה
מהם, ועשו דבר זה לענינים כפלאים. האחד מהם ללעוץ רעיוני התלמודים
וללצד לצותם, ועוד כדי לעור עיני הכסילים שלא יזירו לצותם לעולם.
ואלו הי' תראה להם זהר האמנות יקירו פניהם מהם כפי חקרן עבדיהם
שכאמר בהם ובדומיהם אין מנגלים להם הסוד מפני שאין שכלם שלם לקבל
האמנות

האמנות

האמתות על צוריים . וכי החכמים לא הי רולים לנלות קלחם לקלחם סודות
 החכמה . וכבר זכרו קאים מן החכמים ככד לאכסים בקיאים בחכמת מעשה
 בראשית והוא הי בקי במעשה מרכבה ואמר להם למדוני מעשה בראשית ולמדכם
 מעשה מרכבה , ואמרו טוב הדבר , וכאשר למדוהו מעשה בראשית נמנע הוא
 מללמוד להם מעשה מרכבה , וחס ושלום מעשה זה מפני רוע לב למנוע
 החכמה , או בקציל סיהי לו יתרון עליהם , שהמדות האלה מבינים בחד
 מהטפסים קל וחומר באלו החקידים הנכבדים , אלל עשה הדבר בקציל טראה
 בעלמו ראוי לקצב מה טיט אללם , וטאינס ראוי לקצב מה טיט אללו .
 והציאו ראוי על ענין זה דברי שלמה דבט וחלב חמת לשונך ופרטו עליהם השלום
 ואמרו שעכין דבר זה , שהחכמות המחוקות שהנפט הנעס בהם כמו טינעס
 החך בדבט וחלב לריכים להסתירם ואל יעלו על שפת לשון צקום פנים . ואולם
 ירמו בכחוצ מהם רמזים כעלמים וכסיבלה הקצ"ה מוסות הסכלות מלכ ויי סירלח
 אחרי אשר ייגע וירגיל בחכמות אז יצין מהם כפי שכלו ואין לאדם עם החכמה
 ודרשמה אלל לעזוב עיניו ציד הצורח ולהתפלל אליו ולהתחנן לבזכנהו ולבלות
 לו הסודות הגנוזות , כמו שאלאנו דוד המלך ע"ה עשה כן באמרו : גל עיני
 ואציעה כפלאות מחורחך . וגלו במעשיות רבות בתלמוד וע"כ אין ראוי לחכם
 לבלות מן הסודות אלל למי שהוא גדול מומו . וכן שלטי הגבורים צפרק
 קומא דע"ז שמוציא לשון ריח"ז בענין דרוקים ואגדות (ומוציא ג"כ קל"ה דף ת"ו)
 זה לשונו : דע והצן כי המדרשים על ג' דרכים , יש מהם שהם גוזמא כמו
 שאמרו דברה תורה לשון הצאי דברו כציאים לשון הצאי דברו חכמים לשון הצאי
 (חולין ל) בענין ערים גדולות וצלורות בטמים , וכן והצקע הארץ לקולם .
 יש מהם רבים כדברי רבה בר בר חנה שהן דרך גוזמא . ויש מהמדרכות שהם
 מעשה כיסים שמראה הקצ"ה כוחו ומראה להם מעשים מוראים כו"ט כדניאל
 וראיתי אני את המראה . ויש מהמדרכים שכונת חכמים בהם לדרוש המקרא
 בכל ענין סיכולין לדרוש ולסמכו על מ"ט אחת דבר אלהים שהים זו שמועט
 ואל התמה על זה הלל תראה רוב פעמים אפילו הדיוע אחד מדבר דבריו
 מורכבין טיט להם שני פנים וכ"ט דברי חכמה שאלאנו צרות הקודש , ועד"ז
 דורקים החכמים המקרא בכל ענין סיכולים לדרשו ואמרו אין מקרא יולא מדי
 פשוטו שהוא העיקר . וכל המדרשים הנדרשים צו יש מהן שהוא עקר קרוב
 לפשוט ויש מהן טיט צו רמו כמעט , הלל תראה מה שדרש אחד מהחכמים יעקב
 אציו לא מת ואם ח"א להיות המדרש כמשמעו יש צו רמו לאמר סלדיקים
 אינם מהים ששום זכרם ומעשיהם הטובים קיימים לעולם . ומה שדרשו
 עתידה הארץ להולא בלוסקאות וכלי מילח צל ללמד שעחיד הצורח לחדש טובה
 בעולם . ועוד אמרו בתלמוד ארץ ישראל (ירושלמי צפ"ו דכו"ר) וכי
 המדרשות אמנה הם דרוש וקצב סכר . הא לך הדבר מוצא ש לא אחר
 החכמים המדרשים ע"ד אמונה ועקר אלל להרבות טעמים
 במקרא ולדרשו בכל פנים . והמלגלג על דבריהם עליו כאמר ויהיו מלעיזים

במלאכי

צמלכי חלקים . וכחצ מהר"ק ז"ל : וכן אחת מולא צנזיאים סדצרו צמשל צד"ח
 צדצרי קבלה אלל צדצרי חורה ומלות חי אחת רשאי לדורשם צלשון משל חוץ
 משלטה דצרים שהי רבי ישמעאל דורשן צלשון משל והלכה כדצרי צמנים . אם
 יקום והתהלך צחון על משענתו מלמד סקרא הכחוצ משענתו גופו . וזרחה
 עליו הסומס וכי הסומס לצדו עליו זרחה אלל הדצר צרור כסומס . וזה לשון
 הרמז"ס צדצר אגדות ומדרשות חורה פרק ו"ג לשלישי : ואומס ארבעה מינים
 סצלוצ צצר זכרו ז"ל צו קלת קצה על לך הדרשות סדרכס ידוע למי סהצין
 דרכיהם וזה שהס אללס כדמות מלילת הסיר , לא סהצר ההוא הוא הענין
 הפסוק ההוא . וכחלקו צני אדם צדרשות לצני חלקים , האחד ידועה שהס
 אומרים על לך צאור ענין הפסוק ההוא , והחלק השני הוא מוצה אוחס ויחסס
 לצחוק אחר שהוא מוצאר כגלה שאין זה ענין הפסוק . והחלק הראשון כלסס
 וכחצר לאומה דרשות לפי מוסצתו ולסומס , ויחסוצ שהס ענין הפסוק וסומספט
 הדרשות כומספט הדינין הנוקצלים . ולא הצינה אחת מוסתי הכחות שהס על לך
 מלילת הסיר אשר לא יספק עניינים על צעל סכל . והי"ה דרך ההוא צומן ההוא
 והי"ה עייסס אחתה סכל כונה סיעשו הנוקוררים מוצרי הסיר . אמרו רבותינו ז"ל
 חני צר קפרא ויחד תהי"ך על אזניך אל תקרי אזניך אלל אזניך מלמד שהס
 ישמע אדם דצר מבוכה יתן אלצעו צחוך אזנו , ואני תויה אם זה סחכא אלל אלל
 הסכלים כן יחסוצ צפירוט זה הפסוק וסזאח הוא כוונת זאת המלות וסתיחד הוא
 האלצע ואזניך הס האזנים . איני חוסצ סאחד מי ססכלו סלס יחסצ זה ' אלל
 הוא מלילת סיר כאה מאלר הזהיר צה על מדה עוצה והוא כי כמו סאסור לומר
 דצר מבוכה כן אסור לסמעו , וסומך זה לפסוק על לך המשל הסיר , וכל מה סיאמור
 צמדרשות אל תקרי כן אלל כך זהו ענינו . וכצר ילאחי מן הכוונה אלל שהוא
 חועלת ילטרך אליה כל צעל סכל מואכסי חורה הרצנים . וכן אומר צעל צחינת
 הדת : ואולם ענין האגדות אשר צחלמוד ומדרשים אשר לצעלי המוסנה והחלמוד
 מולא צס דעות רצות כה האומינס כפי פסומס כלס , וכח תרמיק האגדות
 הרחוקות כפי פסומס וחלעיג עליהס , ואומר כי החלמוד כחלק לצ' חלקים . חלק
 צהודעות הדינים כלס , וחלק צמדרשות ואגדות , והחלק הראשון אין ספק אלל
 כל צעל דת מואכסי אומתנו שאין ראוי לחלוק עליו כלל כאשר צצר כאמר . אולם
 החלק השני הוא אשר יסכן לפעמיס סלא נסכים צו ולא יקרא צזה חטא . וזה כי
 חורה לא חיצתנו לסמוע לחכמים אלל צעניני הדינים אשר צס מעסה או צעניני
 שרטי האמונה המוסכמים מהס , אם צענין הדינים מוצאר צאמרה חורה על פי
 חורה אשר יורוך ועל המספט אשר יאמרו לך חעסה , ואולם צשרטי הדת
 המוסכמים מהס מוצאר ג"כ סראוי להיות הענין כמו סאמרו כי הס היו ראטי
 האומה וחכמיה אשר ידעו עניני הדת ושרטיה . ואולם החלק האחר
 והס הדצרים אשר אמרוס על לך סקצרא לא כמורי חורה לא
 כחויצ צלי ספק להאמינס כאשר יראה לנו היותס
 חולקים על אחת , למשל אשר כחצו צחכמת העולם אמר הרב

המורה

המורה פרק י"ד לשלישי: אל תצקם ממני שיסכים כל מה שזכרו רבותינו צעניני
 הסכינה למה שהענין כולל באמת, כי החכמות הלימודיות היו צומכים ההם
 חקרות ולא דברו בהם בקבלה מן הכביאים אבל מה שהיו חכמי הדורות צומכים
 ההם או מאשר שמועם מחכמי אותם הדורות, וכן מאור עינים אמרי בינה
 פ"א: כלל זה צידנו כי אם שתצין דברי חכמינו האמורים בשמים וכסיליהם
 תמינחם ותנועתם וכן צלוח הארץ ותראה כגדס איזה סחירה מדעות הפילוסופים
 אשר כתבו אחריהם אף אם ישב כי דברי חכמי האומות מיוקדים ביותר
 אין זה חקרן צחק יתר הדברים שנקרו לנו כי הנה צאלה לא דברו המקובלים
 מן הכנזאה רק ככל אדם אשר לנראה עיניו יספוע או לנשמע אזניו יוכיח.
 וכן בקפר מלחמות וולוח להרשצ"ן: דברי רבותינו כחלקים לשני ענינים החלק
 הראשון הוא הדברים שהם תלויים צמלות וצדיקים וזה הנקרא מדרש חכמים.
 והחלק השני הוא דברים שאין צו לא מלוח ולא עצירה ונקרא מדרש אגדה.
 ואמנם החלק הראשון אנו חייבים להאמינו ולהזהר צו ואין טוס חלק מדרריהם
 ז"ל שצאו צענינים אלו שאין אכחו חייבים להאמינו ולהזהר צו, וחייבים אכחו
 לצארו וללצנו ולצרו ולדברו ולהגות צו תמיד ולישא וליחן צו. ואמנם החלק
 השני והם דברים שאמרוה דרך אגדה לנשוק לצ הצריות וקטני החלומים באשר
 היה יגיעים ומתעסקים דברים על דרך זה המשל והחדה לתח לפזאים ערונה
 לנער דעת ומזימה ועל זה וכיולא צזה אין אכחו חייבים להאמינם אבל איש
 חכם לצב ישתדל להשיצם אל המושכל ויצרכם, כי כל דצריהם צזה אינם על
 דרך כגלה אל על דרך נקצר, על כן מו שלא יר"ה להאמינם אין עליו עון
 אשר חטא והרול"ה להצנוק צו ולצא תכוחו הנה שכרו אחר ופעולתו לפכו.
 והחקיד הרב רנח"ל בקפרו דרך חכמה אומר: המאמרים צהגרות יחלקו לצ
 עינים, אשר יגידו צם עקרים ועקרי החכמה מוקרים או אלהים. והנה המאמרים
 הלמודים המוקרים אין לורך לדבר עליהם כי תועלתם מפורסמת ויפעחם
 בליה, אך כדבר מן הלמודיים האלהיים הם חלק הסודות ואין ראוי שימקור
 כך לפכי כל הרולה ליעול את הסם כי אין כצודו של השי"ת שימקרו סתרי
 ציד אכפי מדות רעות וענינים צאמה עמוקים מאור ולא יללחו צם אלל אכפים
 זכי השכל ומלומדים צדרכי העיון היעב, ואם יפגעו צככלים גסים אף צלתי
 מלומדים צעיונים יוליאו הענינים האמיתיים היקרים לשצוסים ודעות רעות.
 לכן אור הרשצ"ן f ז"ל על המאמר הקצ"ה מחפלל: יש צאגדה
 זו סוד נקבצ וגם הכותב אומר טם צאגדה זו יש דברים קטים הליור
 ועוד להרשצ"א צרכות פ"ה: וזה מנהג חז"ל צוקומות אחרים כמו צו"ס פרק
 הספינה על פקוק וכירס אצד חצון אור רשע אין רס אצד חצון. וצודאי אין
 כונחם להוליא פקוקים מירי פשוטי אלל כל זה מחכמתם לקצוע דברים הלריכים
 לכצדי הענין גדולי התועלת צלסונות לא תשכח זכרם. והרשצ"ן צמאמר השכל
 אומר: וראיתי להזהירך עם אזהרה גדולה ומזקה ואח שלא יעך הדמיון
 הכחוצ אשר העטה כצר אנשים הרצה לדבר סרה צדברי רבותינו ז"ל צאגדות

ודרשות ופזרות הנז והנה ויאמר כי כל הדברים צ"ס כפי פשטיהם ולא
 יסברו צ"ס קצרות, ואף כי מקלת דבריהם רחוקים מאד מן השכל. והנה האנשים
 האלה יסירו הדר החורג ויחסכו מאורה. וכן הרמז"ס בהקדמות זרעים: וע"כ
 ראוי סדרון הדרקות ההם לכף זכות ואל נאחר להרחיק דבר מהם אבל כסירחק
 צעינינו דבר מדבריהם כרגיל נפסקו בחכמות עד שגזין עניניהם, שהרי החכמים
 אע"פ שהיה להם מן התורה ללמוד ועוד הרעיון והגינה וחזרת החקידים
 הנכבדים היה מייחסים החקרות לכפסם כשהם מעריכים נפשותם לפי מה שקדם
 אותה, והוא מה שאמרו עירובין דף כ"ג לזן של ראשונים כפתחו של אולם
 ושל אחרונים אפילו כמעט סידקית וכ"ס אכחו שהחכמה נעדרה מנו כאלו
 הודענו הקצ"ה ואזדה חכמת חכמי וזינת כזוני תסתר, ייחד הכתוב כל אי
 מנו בארבעה דברים, בחולסת השכל, וחזק התורה, ועללה צקסטה החכמה,
 זריות צלע העולם, ארבעה שבעיו הרעים, ואיך לא נככים החקר לכפשותינו
 כסנערוך אותם עליהם. וכן הכוזרי סוף מאמר שלישי: הגדות מהם מה שהם
 מעלים מציאים על קודות החכמה כמעט גלותם. ואין לחסוד דבריהם אבל
 כחסוד הצנחנו. כי הנה חכמינו ז"ל עמלו בדבריהם להשאיר לנו זכות
 צמוקרים עונים ללמדנו ארבות חיים כאשר אמר הרמז"ס צקסר המלות: ואף הם
 ז"ל אמרו אין וקרא יולא מידי פקוטו צכל זאת למען הועלנו בעשות פעולות
 טובות או להרחיקנו ממדות וגינות דקו פקוק אחד והולילו מנו לימוד טוב
 כמו שדרשו צמירש הפקוק והודעת להם את הדרך ילכו צה. את הדרך זו
 במילת חקדים. ילכו זה ציקור חולים, צה זו קצירת נתיים, ואת המעשה אלו
 הדייכ, אשר יעשו זו לפנים נשורת הדין. כשחלה ר' אליעזר ככנסו תלמידיו
 לצקרו אמרו לו רבי למדנו ארבות חיים וזכה צ"ס לחי ע"ה צ ואמר להם
 הזזרו צכבוד צמירכס (צרכות ע"ד) וכדומה הרבה. גם צחי המדיני הורו אותנו
 לטוב לנו: נקיי הדעת מצירושלים לא היו חותמין על השטר א"כ יודעין מי
 חותם עומס. ולא היה נכסין צקסורה א"כ יודעין מי עיקר עומס:
 (סנהדרין כ"י) לעולם אל ירצה אדם רעים צחך ציתו סנאמר איש רעים
 להתרועע. (פרש"י להתרועע להתרולץ) (צרכות פ"ג) כי צירות הטובה רבו
 אוכליה רבים הנה המלקקים תחת שלחן איש אשר השעה משחקת לו וצלר לו נעמו
 אויביו. האדם כיבר צכוסו צכיסו צכעסי ו"א אף צשחקו ו"א אף צקלמסו
 (עירובין פ"ו) אל יצזו אדם יותר נחיתם (כתובות כ"ו) אל תכנס לציחך
 פתאום כ"ס לציח צצירך (טבת י') ילך תיחך ואשה שאל דוחה וימין מקרבת
 כי לשרש ילרי לצב הרעים וכל פעם אחת היא תטפת נלחמת טוא רק
 צתחצויות העשה נלחמה, וגם האשה אשר עמדך חכוד יותר נגופך (צ"ע
 דף ע"ג) רק נשוכצת חקך טמור פתחי פיך. ומפנק ומוער ילדיו אחריתו
 לא הצורך. ואם אמרתי אספרם כמו לא יכ"ס ספרים הרבה, וצלדק
 אמרו צמירש חזית: סמכוני צאש"קות אלו הלכות המאוששות רפדוני צתפוחים
 אלו אגדות. ודרש המאמר הזה צעל אפיקי יהודה כי השש"קס כוס יין ים חפץ
 לצעליו

לצעלי צו וצמה סצחוכו כי היץ אשר צו יסמח לצב חטס ותכוס עלמו חף חס
 זרק ומנו ילליח עוד להכיל דצריס אחרים חבל דצרי האגרות כמו חפוח טיש
 צהס פכיוי וחילון. החילון הוא המאמר המוספר והפכיוי הוא המוסכל המורכב
 חוך חוכו של המאמר רק להיות הסיפור כמו שומר אל המוסכל כמו הקליפה
 להפוח. וכן צפסיקהחא ילקוט רמז קס"ח אשר ר' חצין דצרי חורה כמסלו
 כקודיטען יס צו דצט ויס צו יין ויס צו פלפלין יס צו יין כי מוציס דודיך
 מיין ויס צו דצט ומחוקיס מודצט וכיפת לופיס ויס צו פלפלין אמרת ה' לרופה
 עכ"ל. אשרי חיס שומע לדצריהס היקריס כי נעים כי נסמרת נהגה צהס יומס
 ולילה וכסיומס חמיד כגד עינינו על לצצנו ועל כפסנו להיות מואשר צזה וצצח, כי
 בס צעולס הזה חין עוכג גדול כעוכג הרחמי הזה, ולירד לעמקת דצרי חורה
 והחכמים עוב לחדס לעקות כעלח הרמז"ס צהקדמות זרעים אשר זכרתי טיצקס
 מלח חלל העיב חוכן הדעת להאר עיניו צהורתו ויאלל מחכמתו עליו ויחן
 צלצו לחיבז מלוחיו, וסקרו אחי על ספרי הקדמונים כי כן דצר הסל"ה הקדוש
 ספרי האחרונים המה רק מליקטים מהראשונים ומי חיס ירא ה' צמלוחיו
 חפץ מאוד אורחו דרך יצחר, ילמוד ציאורי הקדמונים על כחצי קודס כפירוש
 רס"י רצח"ע רטצ"ס רלצ"ג רמז"ן רד"ק אצרבנאל עקידה ר"ט צן מלך ספורטי
 וכדומיחס. וצדצרי הרמז"ס יגה חמיד כאשר יעץ עלה המליך הצדוטי צקוף
 ספרו: סוף דצר חיימן או חסמליל חלמין צמה סהלמין צו אחרון הגלונים
 צזמן וראסס צחסיצות הרצ המורה זל"ל. כי החכמים חללו חצו צסוס סכל
 צמקראי קודס ועל סרטי לקון הקודס החחקו עפ"י חקי הדקדוק וההגיון ירד
 יס החלמוד והעלו פכניס צידס, צמועלות ודעת סורו אותנו צמה ירלה חיס
 לפני חליה מרוס, וצספריהס כוזרי מורה חו"ה עקריס עקידה וככה תורה וחכמה
 יחלכדו ולא יחפרדו, וכל אשר פרשו צמקרא וצדצרי חכמי הס"ס ע"פ סכל
 עקור חייס לצעליו ציחרו היעצ. מה מאד נעימים דצריהס ומחוקיס מודצט
 וכופח לופיס לנפס המוסכיל, חמלחס נפס כצון, וזה דור דורטיהס צספריהס
 חמס לחיס חצני חן צסכיות כסף חורה. חס חמרתי חספרס חן עלמו עספר והלח
 חמה צכחוציס נדרטיס לכל חפליהס. ראה צמורה ח"צ פ"ל ציאור חכחוצ ויצדל
 חלחיס צין חמיס אשר מחחה לרקיע וצין חמיס אשר מועל לרקיע צמאמר ר'
 עקיבא כסחחס מביעים לחצני טיש עהור חל חמרו חיס חיס, סכן כחוצ
 דובר סקריס לח יכון, אשר חמר סס הרצ והחצונן חס חחיה מואכטי ההחצונות
 כמה ציאר צזה המאמר ואיך גלה הענין כלה, טחס ילקח על פסועו צגקות
 העיון יהיה ענין צלתי כולח כלל, טחין סס (צחטמיס) גוף צלתי היקודות
 צינינו וצין חטמיס ואין סס חיס למעלה מן חלויר. וכן הלך צדיעה הזאת
 העקידה וצעל רוח חן צפירוש הפקוק חכוכר. ומאמרס סהזחיר ר' עקיבא
 לצל חומר סחמיס חכוכר צכהוצ חינו חיס מועס. וכן ציאר סס מואמר חז"ל חרס
 ומה כצרחו כחחד. ומה סציחרו צמדרס סהנחט נרכצ וסחוא היה כטיעור
 גמל וסחוכצו היא אשר הטיח חה חוה וסחוכצו חוא סמאל, ראה סס הפרק

הזה

הזה וכן פרק טשי צמורה ח"ב ציחור הפסוק נרדה נא אשר זה לטון רבים
 אשר אמרו כביכול אין הקצ"ה עושה דבר עד שנסתכל בפלמיה של מעלה -
 אמר : אחמה מאמרם נסתכל כי זאת הלשון בעלמו אמר הפלטון . ועל
 מאמר צראקית רבה כל מקום ה' הוא וצ"ד אמר הוא ז"ל : ואין הכונה באלו
 המאמרים כלם מה שחשבוה הפתאים שיש לו יתעלה דברים או מחשבה או
 שאלת עלה או החזיכות והעור דרעה אחרים כי כבר אמר הכניח את מי מעץ
 ויצינהו . וראה גם דעתו בענין המלאכים ומה שאמרו רבותו צנכן יהודים וחמר
 אמר ר' יוחנן ציקס לעבור ורמו לו הקצ"ה מלאך שהיה ממונה על החלואה אמר
 הרב כי הכחות כלם מלאכים , והנה רולה לומר כח הקושי . הנה כבר קרא הכח
 הזה מלאך , וכן ממלאך תמיד אמרים מלאך הממונה על כך וכך . ומה מאוד
 רע עירון הסבלות ומה מאוד מציק אלו אמרת לאיש אחד מאשר יחשבו שהם
 חכמי ישראל שהם יטלח מלאכו שיכנס בצען האשה וילייר עם העובר יעצ לו
 זה מאד ויקבלהו ויראה זה עולם יכולת צחק הסם וחכמה ממונו יתעלה עם
 האמינו ג"כ שהמלאך הוא בוך כאש קורפת שעורו כשליס העולם כלו , ויראה
 זה כלו אפשר צחק הסם , אמנם אם תאמר לו שהסם יתעלה עם צורע כח
 מלייר יעשה חכמות אלו האזרים ויתאדם והוא המלאך יצח וזה :

ועל דרך זה הזן מאמרם מלאך הממונה על הזריון לילה שמו .
 מלאך הממונה על הצרד יורקני שמו (שקמים קי"ז) הממונה על המזים
 דומה שמו (צרכות ח"י) והוא גם כן ממונה על הרוחות (סגדרין ל"ד)
 שר של ים (ביעין ק"ז) מלאך הגשמים רידא שמו (תענית כ"ו) מלאך
 המות מלא עינים (ע"ז כ') לאמר כי אין נקשר מכה המות . וכן
 ראה צמורה צפרק טבעים לראשון מאמרם בחגיגה משצנה רקיעים פירוש
 קילו לרוכב ערבות , וקיים גם כי כל מה שמואל לחבמים ז"ל כי השמים
 הפלוכים צהם כך וכך והשמים הפלוכים צהם כך וכך אין ענינו שצנמים
 גשמים אחרים בלתי השמים אצל ענינו שהכוחות המהות הענין הפלוכי
 והסומרות קדורו יצאו מן השמים ההם והרא"י על מה שאמרתי לך אמרם
 ערבות שבו לרק ולדקה ועפסע וגזוי חיים וכו' , ועל שעתיד הקצ"ה להחיות
 צו המזים , ומצואר הוא שכל מה שמואלוהו אין מהם דבר שהוא גסם שיטי'
 צמקים כי העל אינו טל כפסוטו . וכן מצואר הרעצ"ס צמורה פסוקי תכ"ך
 על אופן הסלם ע"פ התורה והחכמה להרחיק כל גשמיים מהצורא יתצרך .
 כאשר משצנה החכם ר' שמואל אבן תבון בהקדמתו לטעמינה פרקי הרעצ"ס
 על הפסוק צירעיהו אל יתהלל חכם בחבמותו , אמר : ולהרצ ז"ל צו פירוש
 ללא יקילה צבתם אופיר . וכן ציאר בעוב טעם צלצות פ"ד בהמשכה יפז
 טעה אחת בהשקפה ומעשים טובים צעוה"ז , את המקרא צקבלת כי אין
 מעשה ומשצין צשאל ומקיים כאשר תבחן ספר קבלת צזאת הנחירה יתצאר
 האמת

האומה • וכן פירשו צעקידה עקרים וזינה לעתים ודומיהם דברי התורה הזאת ומדרשות חכמינו באופן אשר הכונה לצ קוראם • דרוש אוחס צספריהם היקרים •

אברי הצומר זהם וצונטנחס קילת נקיה •

דרך אמונה

דרך אמונה בחרתי משפטך שויתי
(תהלים קי"ט)

לפלגות גדולים חקרי לצ צים החקירה צדצר מליאות הצורא יחעלה •
אחר חקר כצודו העלו פנינים צידם , תהום החכמה אומר צי הוא ככר , דרשו
ה' צהמלאו על ידי , ולא נמלא לההולכים חסיכים ואין נגה ונגה נגדו • רק
המטכילים אשר יזהירו כזהר הרקיע ילכו צאור ה' , וצאורו יראו אור • וזה פרי
הלימוד מקפרי חכמי עמינו , אשר עלו צקלם החכמה מולצ ארלה וראשו מביע
הצמיחה , כי נראה ה' כלצ עליו • כי נבקוד על דלתות הקפרים מדצרים צרומו
צל עולם כספרי הרמזים והמהלכים צנתיצותיו , יודע לנו כי צתורה וצחכמה
יעלה האדם צחור אדם הועלה צדרך חיים אשר למעלה למטכיל לצבור צאמונה
צארץ , עם חלקו צחיים ממים וצחלד , ולצצוע נעימות ציון ה' כלח אחרי
עורו נקפה זאה , ומצברו יחזה אלוה • ורק צתורה וצחכמה צצמירת סניהם
זה כל האדם אשר אחרון על עפר יקום מגואל חי אשר יפיח רוח צעלמות
היצמות והחיינה • ולרעע אומר צלצו לא תדרוש אחרי ההורה והחכמה ואין
אלהים כל מצימותיו , אומר אלהים , אככי אקתיר פני מומך ולא תסורכי •
זה דור דורקיו מצקטי פניו ימלאו היולר כל צכל נצרא • אחד היה לצרהם
אצינו ע"ה אשר אחד נקרא ואחד קרא , לרק יקראוהו לרגלו , ולוה את צניו
אחריו לצומר דרך ה' • כאשר נדרש מאמר חכמינו ז"ל צהקוחפין , ר' אליעזר
המדעי אומר אלטוגניות גדולה היתה לו לצרהם צלצו סכל מלכי מוצח ומערצ
מטכייים לפתחו • רקצ"י אומר מרגליות טוזה היתה לצרהם אצינו חלוי צלוארו
סכל חולה קראה אותה מיד נתרפא וצטעה סכפטר ון העולם נעלה הקצ"ה
וחלחה צגלב חמה • ופי"ו הרקצ"א ז"ל סהחכמה דומה לצצנים מוצות ומרגליו
ואצרהם

במורה נבחרת ולא ירגישו כי לצותם ריקים מאותו וכו' וכו' . ואמת אומר הפילוסוף
באמרו לא יוכל לעצור עילת הצילות ותחלת ההחלטה אלא נביא הדור צטבעו
או הפילוסוף המוצק צמח שקלאו וכן החכמה , אבל זולתו עוצדים זולתו מפני
שאנו מציינים כמלא אלא מורכב . וספ"ג אומר : וכבר חייבתנו החורה צוה
להצין צריך הקצרה הסכלית מאותה הצורה כמו שכתוב וידעת היום והשעות
אל לצנך . ואמר דהע"ה ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדו כלב שלם
וצנפס חפלה כי כל לצוה דורש ה' ואמר דעו כי ה' הוא האלהים . ואמר
אשגבזו כי ידע שמי . וצנער הצחיכה אומר חו"ה כי הצחיכה צחכמה הנראית
בצריחת הצורה יתעלה הוא הדרך הקרובה אל צירור מליאותו וזה אשר לא יוכל
להציא ראיות על אמתת מליאות הצורה נמשל מצעל חו"ה לעור הנמשך אחר פקח
ועורים כאלה וייפס סבלותם באמרו כי קלר שכל האנושי להשיג דברים רעים
כאלה ודי לאיש יהודי אם יאמר אני מאמין באלהי העברים אלהי אברהם ואלהי
יחזק ויעקב , אולם לא כן דמו חכמינו הפילוסופים . צעל צחיכה עולם אומר :
אם הכלית הראותם ומייצ לכו העלמות לקלוטנו לא צכל זאת נחדל מלהכיר
גדלך , כי חזק הסתרי יעיד עליו למקלרים כמו שיגלהו חזק הראותו לנשיגים ,
ואמר סס על היולר הכל חכלית וזה פנדע צך שלא כדעך ואולם כדע היודך
כמלא ואיך יעלם מליאותך עם גדל פרקים מעשיך והגלותם . ועל מלוי הדריסה
באותה מליאת הצורה דרש צעל צינה לעתים דרוש חו"ה הפסק דרך אמונה
בחרתי משפטיך שויתי זה"ל : ירלה כצבאחי למה שנוגע אל האמונה אני צעלמי בחרתי
בצחירה מה שהוא דרך האמונה ודעת האמיתי שהוא לצחור הלודק מצלתי לודק
ע"פ טענות המחוייבות ממשכל כי צוה צלי ספק יסכים ג"כ אל האמונה
המקורסת צחורה כי אין צה אמונה אשר לא יבחרנה השכל אבל צושפטי ה'
אין הדבר כן משפטיך שויתי כל המשפטים והמלות סלך כולן אני משום אותן יחד .
מצלי שאחר צושפט זה זולת משפט , לומר זה ומייצו השכל זה אינו ומייצו
ועוב הוא להתחקות על שרשי האמונה למען דעת מה להשיצ לאפקורס כאמרו
ז"ל ודע מה שמשצי . כאשר אומר הכוזרי מאמר חמישי סימן ע"ז : ממה שכתב
אלל חכמי שרשי האמונה אין צוה תועלת זולת החדוד צדברים והעזר על מה שני
הי זהיד צוה שתקוצ לאפיקורס , כי כאשר הוכיח צעל הכוזר יתרון למחקר
מכציא כי הכציא לא יוכל להועיל לאדם באתאמות דבריו ע"ד הלימוד ההקשי
וההגיוני שהתמים לא יוכל להשיצ לתחגבר לו ולהציא ראיה על אמתת אמונתו
מאמתת אמונתו (כלומר שיאמר המאמין האמין כוונתי והאמת אחי מאמת שאני
המאמין) וצעל ההקשים המוכיח אמתתו ע"י מופתי השכל יוכל לכלל מתנגדו .
ואומר ההצדל צין שני חכמים אשר האחד מאמין צטבעו והשני מאמין ע"י לימוד ,
דוונה לחכמה השיר אשר כצדלים צה צני אדם כי מזהם שצושקל וערך התנועות
וחחוד החלקים מוטבעים צטבעים וכולדים על התכונה לדעת לכלכל
שיריהם צושפט צלי למוד והרגל ונתהם אשר אינם מוטבעים על זה אך ילרכו
ללימוד וליגיעה לקלוצ השיר ולערוד אוחו אחרי תלמות רבות ואין ספק כי
לתראשונים

להראשונים יחרון על אלה, וכראה מלך אחר איש אשר נקרא למשורר וצטון ומהריון
 כי הוא טועם ונטקל הסיר צלי לימוד ומרגיש כל טפל מלך טבעו. זה לשון
 הכוזר גם אשר חזינו אחרי דברי אשר לקחתים מפירות החכם מוה' גדליהו
 צרעכיר כ"י, אומר: כי החכם החמים כמו הנציחים על הדמיון מצטו הוא שיוכל
 להועיל אדם צדק הלמוד ולא יסיז על חולק צדק הדבור ובעל הדבור יראה
 עליו הוד חכמה עד סיקים לו הקומע יחרון על החמים ההוא החסיד אשר חכמתו
 אמונתו וכו' וכו'. כאשר נראה מאשר לומדים ונקלצי הסיר (ונקלצי הסיר)
 ונדקדקים צונסקלם וכשמוע להם המיה ודברים ונזהילים בחכמתם וכראה המוטבע
 הוא טועם ונטקל הסיר וכו'. וצקי' א' נעמאר החמישי אשר טלח יארע לנו נזק באמונה
 אם כשמוע טענות המחנגדים כאשר כבר הכתה האמונה פורש בלכנו ולא תזוז אותה
 ומוקומה וז"ל גם: ותזי' מותרת לי שמיעתם כאשר הית' מותרת לך ידיעתם אם להאמין
 בהם או להסיז עליהם כי כבר חקרתי המדרגה העליונה וצירור האמונה וצלי מחקר
 וכו' וטוב לי שאלמוד ואחחד צהקצת הדעות הנדפקות מן הסכלות כי אין הקבלה
 טובה אלא עם הלז טוב אצל עם רוע הלז החקירה יותר טובה כס"כ כס"ז א"ח
 המחקר אל אמונת הקבלה היא ואז יתקצו לאדם השתי המדרגות רכוכי לומר
 הידיעה והקבלה יחד וכו', והחיים קלרים והנלחכה מרובה אלא ליחידים חסיה
 להם האמונה צטבע (ועל אמונה זה צטבע אשר המורה צפרק ל"ח לטכי אין
 כח צקצרא וסכל לדעה איתו צקום פנים צלי (נבואה) לכן הותר לנו לחקר
 ע"ד הפילוסופים לנקות עלמינו מדעות רעות ומהצלי טוא ככסוף והאמונה צקדי'
 כאשר אומר הצדקטי ז"ל צקו"ח הרשצ"ח ומחועלת הפילוסופיה באמונה טבל
 כאמין צהבלים כאלה. וכן אומר הכוזרי צמאמר חמישי סימן צ' טלריכה האמונה
 והקבלה להיות מתחזקת ע"י הידיעה והעיון לצל יטנו מוסדותיהם כי לולא זאת
 איך הוכל הנפש לעמוד כגד כל הדעות הנפקדות ככסוף וכדומה מצלתי טתפתת
 אל אחת מהן, זה לשונו. ומי לנו צנפס קוצלת טאיננה כפתית לדעות
 העוצרות עליה מדעות הטבעיים (אשר כחשי צאלהים ואמרו כי הטבע פועל כל)
 והאלטגכינוס וצעלי הטלסנאות והמכטפים ואכטי הקדמות (האומרים טהעולס
 קדמון) וזולתם ולא יגיע אל האמונה עד טיעצור על דעות רצות וטהאפיקורקים
 עכ"ל: ואמר המפרט על אמרו ולא יגיע אל האמונה עד טיעצור על דעות רצות
 וטהאפיקורקים: כן דרך כל צוחן אשר יסיס עיניו על כל דבר ולכל חכלית
 הוא חוקר טלריך לעצור צצחיתו על האמיתיות על דעות רצות וטהאפיקורקים
 והוא עוצר צמי הספקות וכבוד צסכך הדעות עד טיצרר האמת ויחזק צמעו האמוני
 ע"י הקטות אמיתיות וירוח לו, כי הספקות והדעות הזרות הן כמלרף לכסף וככור
 לזהב.

וזאת כדע מכל ענף ההשכלות כאשר חרץ נשפטו הרצ צעל העקרים
 כי החיוצ על איש ישראל להאמין צאל אחד נותן התורה ונותן סכר לשומרי
 מצותיו ומעניט לעוצרים והאמין צטלטה עקרים האלה וליאות אלהים, תורה
 מן השמים, וסכר ועונס, וטועה צקצרה צדרך דריטתו אקור לחלוק עליו, זה

לטונו במאמר ראשון פ' צ' : וי שהא ונאמין בתורה נשנה ויאמין בעקריה וכסבא לחקור
 על זה ואלך השכל והצנח הפסוקים הטוה העיון לומר שאחד מן העקרים הוא
 על דרך אחרת ולא כפי המוצן בתחלת הדעת . או הטוה העיון להכחיש העיקר
 הזוא להיותו חושב שאינו דעת צרי תכריח התורה להאמינו , או יאמין אזה
 אמונה צנכ מנסי התורה להיותו חושב שאינו נוכחיש צזה קום אמונה אין זה
 כופר אצל הוא צכלל חכוני ישראל וחסידיהם , והרנוצ"ס צמורה פרק וי לטכי
 אומר : כל צעל דת ראוי לו לחקור על דתו . והנה אס כפי דצרי העקרים שמי
 שהוא ונאמין בעקרים על דרך אחרת מאשר הטוה העיון לזה אינו כופר מנכ"כ וי
 שהטוה העיון לדיעה אחרת צענין כיקוף ועדים וכדוונה , או וי שאינו ונאמין
 צספר הזהר שהוא מרצצ"י עאכו"כ שאינו אפיקורס , ואס הוא ונאמין צסלטה
 העקרים שוונה אותם הר"י אלצי הוא צכלל חכוני ישראל וחסידיהם , ואדרבה
 אקור לאיש ישראל האוהצ אלהיו ותורתו להאמין צהצלים ולהנוטף אחריהם מאשר
 ע"י אמונת קוא ככסוף וכדוונה מוסיר האדם צטוחו מאלהיו ומזיק לאמונתו
 לכפסי ולגופו . וכפי דצרי העיקרים רמו הצציא יפעיהו צאמרו : די מלככו די
 שופטכו די וחוקקכו . מלכינו רמו וליאת אלהים , שופטינו הוא סכר ועונס ,
 וחוקקנו הוא תורה מן השמים . וע"ז יקדו אכנס"ג צתפלת מוקף לר"ה ונלכוית
 וליאת אלהים , זכרוכות סכר ועונס , שופרות תורה מן השמים . וכפי טל"ה ונה
 שאמרו חז"ל טלטה צצרות הנה . טצת צראשית (וליאת צורא) טצת מתן תורה
 (תוונ"ה) טצת לעתיד (סכר ועונס) וכגד טלטה טצרות תקנו תפלת ט"ע לטצת
 ויכולו השמים , טצת צראשית וליאת אלהים , יטוח נשנה טצת מתן תורה תוונ"ה ,
 אחס אחד הוא טצת לעתיד , סכר ועונס . וזה לטון צעל צינה לעתים דרוש ע"א :
 ידענו מגדולי אחרונינו ז"ל כללו כל עקרי תורתנו צאוחס הטלטה שהס מליאתו
 ית' ותורה ונ"ה והטגחת סכר ועונס , ולדעתנו זו אחת נוכחותיו ית' צמוכות
 ק"ט פעמים צאחצה צכל יוס תמיד לקצל עליו עול ונלכות שמים צכל טלטה
 היקודות , טענע ישראל זרו על הטנועת והטית און לדצרי התורה וזה עקר תורה
 מן השמים . ובאמרו ה' אלהינו צ' טמות הללו רמו על שתי המדות דין
 ורחמים הוא סכר ועונס . ובאמרו ה' אחד הזהיר צצאור על הכרה וליאת
 יולר חצל . ולטצת קולר הטגחתו אומרס לנו ונלטה למעלה כי נסיגס מהמאחר
 אל הקודס כי מחוך התורה אנו לומדים הטגחה ומענה צאכו להסיג וליאות
 ה' והחתימה נועין הפתיחה טכופל ט"ן ה' אלהיכס אונת ה' הוא וליאת אלהים ,
 אלהיכס הוא דין המטפט , אונת היא התורה הטונינה . ובמדרש אמרו ויתכללו
 צני ישראל את עדים ונהר חורצ : צטלטה טמות נקרא ההר הזה , הר האלהים ,
 הר חורצ , הר סיני , הר האלהים טקס הודיע הקצ"ה אלהותו , (מליאת אלהים)
 סיני לנה טטנא את העליונים (שאמרו תנה הודך על השמים) ואהצ את התחתונים
 (צתורה) חורצ לנה , טצו כתנה תורה טנקרא חרצ טנאמר רוונות אל צגרונס וחרצ
 וכי (סכר ועונס) ובמטכן ה' ארון טלחן ומורה . הארון צו טכי ליתות העדות .
 (תורה) טלחן רמו להטגחה האלהית החמידית צהיות עליו לחס הפנים תמיד (סכר
 ועונס

ועונם) והתורה הוא הדעת מליחותו יחי הנחירי לארץ ולדרים ואל מול פני התורה
התורה הוא מליחותו יציעו כל שאר הכרות , וכאשר חטאו ישראל צעגל התכללו
עדים ומה חורב , ספרקו מעליהם אמונת שלטה העקרים , וצא כסף הכפורים
והמטכן סבו כרומים שלטה העקרים : ולזה רוצו רבותיו צמאורם פרק קנח
דזרכות , אור ר' לוי וכו' , לעולם ירביז אדם יר הטוב על יר הרע . סכאמר
רגזו ואל תחטאו , אי אזיל מוטב ואי לאו יעקוק בחורה . יזכיר לו העיקר
מחורה ען השמים . אי אזיל מוטב ואם לאו יקרא ק"ט . יזכיר לו מלכות שמים
שהוא מליחות אלהים , אי אזיל מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה (סכר ועונם)
והן אונת כי לא רצים יחמוו להצין חכמות ולצא על ידיהם להכיר הצורח כאשר
דמם צציה לנחמים דרום ונ"ח מה שאמר סמואל ירחיכאי אין החורה מלויה
צא"טרולוגין סאוונותם צמנים . אור ליה והלא אחת אקטרולוגין וגדול בחורה
אור לו לא הייתי מצינו צאיטרולוגיא אלא צטעה שהייתי פנוי מן החורה צטעה
שהייתי כפנה לצית הוים , דלכאורה ים צזה מהסתירה מה שאז"ל פרק כלל גדול
מכין סמלוה על האדם לחסוב תקופות ומזלות סכאמר כי הוא חכמתם וצינתכם
לעיני העמים . ואיך הרחיק סמואל ע"ה כל כך ההתעקק באקטרולוגיא . וסאין
להציע זה אלא כשהוא כפנה לעים . (לי כראה באקטרולוגיא הוא מה שאמר
להביד מול האדם ועמידות מוטב ומזרות השמים . אולם אקטרולוגיא לידע והלך
וגדול לצא השמים הוא סמלוה עלינו) אצל העכין לדעתי ונתאר צעלנו מהפסוק
סמונו לנודו מלוה הזאת כי תחלה אור ראה (לסון יחיד) לנודתי אחכם חוקים
ומשפטים וכו' (צלטון רצים) כי היא חכמתם וכו' . ירלה ראה אחת היחיד
צדור צראייה צעיניך חכמה זו , כי לא רצים יחמוו להשיגה . ור"ג כשהיה אוראה
להדיונות לורות לצנות וכו' הכל היי כפי סקבל . הן אונת כי הסגת החכמה
עלמה הוא קסות מליחות לכל המון העם , כי לא רצים יחמוו . לכן אין
להמון להתעורר דברי ריבות נגד החכם , ואשר החוב עליו לחקור ולדרוש אחר
האונת , כמו שאמר צעל חו"ה צהקדמותו : והעכין הזה לחקור על עכין אחד האונת
ואחד העובר אין המאמין רשאי שלא ידענו שהתורה הזהירה עליו דכתיב וידעת
היום והקצות אל לצדך וכו' אשר לא תבנור אמונת המאמין אם לא ידעם ויעסם ,
והיא החכמה הלפונה אשר הוא אור הלצנות וכונה הכפפות וכו' .
והכצון המטכיל יסתדל לחקור על מה שים צכחו וכו' . ואני סאלתי אחד מהכחשים
ומחמי החורה מה סזכרתי לך צחכמת המלפון והסיצ אחתי כי הקבלה העמוד
צמקום העיון . אונתי לו זה ראוי אלא לנני סאין צו יכולת לעיין ומפני מיעוט
הכרתו ודוחק הצנתו כנפים וכקטנים וחסרי הדעת מן האנשים , אך מי סצכח
סכלו והכרתו לעמוד על צדור מה סקבל ועכצוהו מלעיין צו צסכלו העללות
והקלות צנלות האל וצחורתו הוא כענכ על זה ואסם על אשר התעלם מוננו .
כי צעל חו"ה קורא החכמות היי רוחנו ואור סכלנו ואמר על החכמה האלהית
והוא דעת האל יתברך ודעת תורתו וסאר המוטכלות כנפס וכסכל וכאיסים
הרוחניים שהוא החכמה העליונה , ואנחנו חייצים ללמוד אותה כדי להצין ולהביע

קור
הוא
יקר
יזה
זה
שכי
שני
מי
אמן
קס
ציה
אשר
כחו
די
פ
יית
מה
ורה
צבת
יה ,
יא :
וחו
לות
קס
ורה
דין
יאת
וחר
אוח
ס ,
ללו
ס ,
(ס
כיס
ארצ
ת .
וכר

אל תחורה . ואמר עוד בהקדמה וכל חלקי החכמה היינו חכמה עצמי הגופות
 ומקריהן וחכמת המין ופעורים וחכמת הככבים וחכמת הנגון וכחמה הנה פעורים
 פתחם הצורה יחי למדברים להשיג בהם החורה והעולם . ואף שנחזרר מכל גדולי
 עמינו שחיוב על איש ישראל לחקור על יסודי ופרטי אמונתו בכל זאת יש לנו רבים
 ולמומרי תורה שימאנו בחכמות ויסקיף להם אם ידעו לפלפל בחמה הלכה אף כונתם רק
 להחיהר והמה ומהכח השמימי שעליהם אמר בעל חו"ה סער עצודת אלהים פ"ד: והחי'
 אכנים לא הקפיק להם וחכמת החורה עד שהעריחו את עלומם להבין דברי
 אכסי החלמוד ולהחיר ספקותיו ולפתוח סתיוותיו לקנות זאת הסם והתפארת להם
 וחעלמים וחוצות הלצות ואינם וחעוררים לופסקידי הועשים כלו ימיהם צדיעת
 הענינים הנכרים מחולדות הדינין והזר הקסה ופסקיקי הדינין וחכרו המחלוקת
 בעלי החלמוד בחדושין הנופלים צדינין והחעלמו ועיין צוה שאין להם רשות
 להחעלם ומונו ועניכי כפקותם . וחלה סוורי ליון וסוכאי החכמות ימאנו בכל
 דבר חכמה ומחזיקים אמונתם קוח בין המון עם בחקר ילקחו דברי החכמים
 כפסועם . ואין להם חיד לעעוס ספרי ולילה . אף ידענו כי יחרון לצעל הלשון
 וכנים דברי יקר ומקדיה בוכתב אחרו באמרו ומשנה אני המפליא לעשות צמל"ר'
 וחילים יגבר כי בזה נכר אם הוא חי אלס או מדבר , ואין חילוק אללינו בין שיר
 בלשון עברי או בלשון אחר כמו שאמר הרמב"ם בפירוש ונסכת כל ימי גדלתי בין
 החרמים זה קלור דברים : השירים המחוצרים בחמה לשון שיהיה לריך שיצינו
 אם הוא אינו מדיבור האקיר או הנמאס , שהדבור לא יאקר ויותר ויהא
 וימאס ויולה באמירתו מלך הלשון שנעשה חבל מלך ענינו , שאם יהיה הענין
 שהוא ועלה יחייב לאמרו בחמה לשון שיהי . והיתר לימוד בכל לשון צימוד
 חפלה בכל לשון מדברי הסל"ה עמוד הדין זה לשונו : דלא אחא רב לעועי אלל
 לשון ארמי סמוכנה בעיני המלמדים לפיכך אל יסאל בהם לרכיו אכן שאר לסוכות
 אינם מוגכים בעיניהם וכזקקים להם הלכך שפיר דווי לשאל לרכיו בהם עכ"ל צ"י
 וסם שעיקר החרגום ארמי הים כדי להסמיע לכנים ולענוי הארץ ועמה לא היו
 מצינים כי אם איש איש כלשונו ע"כ יראה שכל אדם ילעז בלשונו במקום
 חרגום ארמי והוא מלום וכן המוצחר וכן אמרו סמוע בכל לשון שאהה סומעי
 ואצי הש"ך ז"ל בקפרו בצורה אכנים אומר : זה המנהג כחפטע סכני צריחמו
 היושבים בקרבנו (בליעל) רוצם מדברים בלשון רוקיא אם יתן הסם חמלא
 הארץ דעה וידברו כלם ספת אחד לשון אשכנז . ובדבר אמונה אין זאת אמוכי
 עהורה עליה אמר הנביא לדיק באמונתו יחיה אם נאמין בדברים מה שירחיק הסכל
 היקר כי זה דברי הרמב"ם בכתבי קודש ואני יודע שאפשר שתחפטו ותמלאו
 יחידים וחכמי האמת רבותינו ע"ה בחלמוד ובנסוכיות ובמדרשות שדבריה מראים
 סצעת חולדתו על אדם גרמו הככבים כך וכך אל יקסה זה בעיניכם שאין דרך
 סכניח הלכה לועסה וכהדר אפירכי ואסיטויי וכן אין ראוי לאדם להניח דברים
 על דעת סכנר נחאמחו צראיות בהן וינער כפיו מהן ויחלה בדברי יחד מן
 החכמים ע"ה שאפשר כחעלם ומונו דבר באותו סעה או סיס מואותן הדברים

רצו או אחרים לפי טעה או מעשה שהיה ולעולם אל יסליך אדם דעתו אחריו
 כי העינים הם לפנים ולא לאחור . ועוד קם : דעו רצותי שאין ראוי לו לאדם
 להאמין אלא באחד משלשה דברים , הראשון דבר שתהיה עליו ראייה ברורה
 מדעתו שכל אדם כגון חכמה השקבון . והשני דבר שיטיבנו האדם באחד מהחמש
 הרגבות כגון שידע ויראה שזה שחור וזה אדם או שיטעום שזה מר וזה מתוק .
 שזה חם וזה קר . זה האונתי צו מפני הקבלה וזה האונתי צו מפני ההרגש
 וזה האונתי צו מפני הדעה אבל האמין בזה שאינו משלשת המינים עליו כאמר
 פתי יאמין בכל דבר . ולדקו דברי העקרים מ"א פכ"ג : אין האמונה בכל דבר וצ"ל
 אל ההלכה כי אין האמונה במוכעוה עמה שישים האדם ואל"ה והאמונה קראוי
 שששים האדם ואל"ה הוא האמונה בדבר האמיתי . לכן אחת אמרתי סגריך
 שקידה יתירה על ספרי חכמינו הפילוסופים למען דעת אח כל דברי החורה
 הזאת לא כאשר יעשו המוני עם שיספיק להם לקיים ודצרת צם וילמדו החורה
 עם פירוש רש"י בלבד או עם הפירושים שיקודם בקבלה הנסתרה ואינם לועדים
 ומקרא יען אמר החכא ונעשו ציכס ונן הגיון ופירש רש"י אל תרגילם במקרא
 יוחר עדי , מה יענו לדברי החכא לעולם ישלש אדם שנותיו שליש במקרא
 וכו' . ודברי הדורש הפסוק הכן בחון ואלאכתך זו מקרא ועתה צדה לך זו משנה
 ואחר וצ"ח צ"חך זו תלמוד (קדושין ל"ע"ז י"ט) ופסק דין וזהו"ד ס"י רמ"ה)
 חורה שצכתו משמע כל ח"ך וכ"פ הצ"ח דשלא כדן נהגו העולם שלא לתמוד צ"ח
 ח"ך . ובספר תולדות אדם : וכל דברי ר"ח הם צנוין על יסוד מאמרו ז"ל שאמרו
 להאדם לריך לשלש שנותיו שליש היום במקרא ושליש היום במוסנה ושליש היום בתלמוד
 ע"ז אמר ר"ח ז"ל מי שנולד כרסו ומעדני המקרא וצקי בכל הכ"ד ספרי הקודם ככלה
 צכ"ד קטועיה אז אין לריך לעסוק בכ"י שליש במקרא כי תלמוד צבלי צלול ונן הכל אבל
 חלילה להעלות על לב שלא יהיה צקי ומתלה בתכ"ך וכו' , והסכימו לדבריו שצעה אצירי
 הרועים וכו' . וכן הגאון מליקא צספרו נחלת יעקב : יהיה לכם שיפור קצוע בכל יום
 במקרי ולמשני . ואף כי אמרו חז"ל תלמוד צבלי צלול וכולם הם כבר מלאו כרסם במקרא
 ומסנה . לכן לעירים ליעים חדלו לכם משמוע ווסק אולת לקור מאמרי דעת ואל הערלו
 מהמון עם אשר יתנו עלינו בקולם כי תלמוד חכ"ך וספרי החוקרים , כי עליהם חמפה
 סכלותם לא ידעו ולא יצנו לא למדו ספר וחכמות מה להם רק כל חקידתם לצא במקיה
 מים וישכחו כל הולך חס ודורש חכמות , וכבר כתב על דרכי אנשים כאלה הרב
 רמח"ל צספרו ומסלה ישרים פרק י"ח : ונחגים רצים ודרכים רצים עוצרים
 צין רצים וצבי האדם צקס חקידות ואינם אלא גלמי חקידות צלי תואר וצלי
 לורה וצלי תיקון וכוסף זה מחקרין העיון בהשכלה האמיתות אשר לצעלי
 העידות ההם כי לא עררו ולא נתיגעו לדרך אח דרך ה' צדיעה ברורה וישרה
 אלא החחקרו והלכו בזה סגודתן להם לפי הסברה הראשונה ולא שקלו לחס
 צמאזני החכמה , והנה א"ה הצאשו אח ריח החקידות צעיני המון האנשים ונן
 המסכילים עמהם כאשר כבר יחסבו שהחקידות תלוי בדבר הצל או דברים נבד
 השכל והדעה הנכונה . ויאמירו היות כל החקידות הלוי רק באמירת בקשות

רצות

פוח
 רים
 דולי
 צים
 רק
 יח'י
 דברי
 להם
 יעת
 וקת
 שוח
 צכל
 מים
 צטון
 ל"ו
 סיר
 צין
 ציני
 אהצ
 ענין
 יחוד
 אלא
 ינות
 צ"י
 היו
 קוס
 מעי
 יחור
 מלא
 מוכי
 שכל
 לאו
 אים
 דרך
 רים
 מן
 רים

רצות וידוים גדולים וצרכיות והסתחיות גדולות וצטייפוס הזרים טינית זהם
 האדם איננו כעצילת הקרה והסלב וכיולא וכו' והנה זאת להם באשר נעדרים
 מידיעת התורה והחכמה וכבר אמרו ואין צור ירא חטא . והן לא נחנו סצחות
 וימים עוצים לישראל רק להתענג לפני ה' צתפלה וצלימוד באשר טעת ימי
 המעשה כל אחד רודף אחרי בלעו , וציוס הטצת כרצם אחרי אכל וטחה יקרא
 עונג לטינה טצצת וצחקילס יוטציס צמטיצת ללים לדצר דופי על חכמים דורס
 מרע ומחרחרים ריצ צין איס לחמו . ועל כאלה אמר צעל מקור חיים פרטת
 יחרו : ימי הטצת והמועדס הם ימי הנפט טהם מצימנים ללמוד זהם חכמות
 ולקנות חסיה ולהנהיג הנפט וללמודה לכן אמרו רז"ל צחלמוד ירושלמי לא
 נחנו טצחות וימים עוצים אלא ללמוד זהם דצרי תורה אמר ר' חמי אלמלא
 הייתי מולא מי טהוא מונה עמי הייתי מחיר ומלכה צמועד , כלום חקרו אלא
 כדי טיהו אוכלין וקוחין וקנחים ויגיעים צתורה ועכסיו אוכלין וקוחין ופוחזין
 וכן עקידה (טער כ"ה) והנה אם יערד ציוס זה לחקוצ ומחצות לעשות צזה
 ובכסף או צכל ומלכה ומחצת או כי יפנה לצצו ומחלכות המעשיות ויתעסק
 צמטאות טוח ומדוחים אקר הרגלו ציטיצת עמי הארץ ודצרי רכילות ולטון
 הרע המעילים טנאה וקנאה צין איס וצין אחיו וצין גרו וכ"ט אם הם מחזרי
 זיקות באפט עלים לחחרר ריצ ומדון על מקומותיהם ויטיצותיהם אקר ומרידי'
 החפלה ומונעים את התורה וכל זה ראוי טיוטכל ומקויכתו לטס לא חצצרו
 אט צכל מויצבותיכס ציוס הטצת . כי מועט צכל עדה צארלינו עוצרים על לא
 חתגודרו , טדרטו צספרי לא העטו אגודות אלא היו כלכס אגודה אחת . וכן
 צספר פועל לדק להט"ך ז"ל אקר הצחתי לא חתגודרו על : וט וצכללס טלא
 יהיו צני העיר חלוקים צמנהגס . וכן צספר ומלכת ומחצת לרי ומטה חפץ : הקהל
 חקה אחת יהיה לכס זאת תורה החטאה צימינו צקרצ ישראל יחפללו צתפלות
 ומטות ומנהגס נפרדים עד כי נטצתה לטנאה חנס צעיניהם כאלו קהל אחד
 אינו מוצע קודם טארית ישראל צדמותם צללמס ואלו צראטיה נחערצו צטס
 אחד ותורה אחת וטפה אחת לכלס היו טציס לקהל אחד היינו לעס אחד צצא
 קהל המגורט ומלכות כחמינו הצאים ומרץ טפכיל לאיעלע וקראס צטס פרטי
 והמוטציס צטס פרטי צתפלות ומטות . וזאת תורה הקנאות עד עלות חנה
 המליק לאין מרפא כאלו קהל אחד אינו מוצע קודם טארית ישראל צדמותם
 צללמס וכו' ולא חתפלל חפלות טמות אל פני ה' וכן כוזרי מ"ג ט' מ' : חלוק
 הדעות הוא טורט הפקדת האומה וליאתה ומורה אחת ומטפט אחד עד
 טיהיה צצית אי עטרה חכמים צעטרה דיעות . לכן מאקר אין אמת ואין לדק
 צקרצ חכמים כאלה אקר ריצ להס עם החכמה צטודס אל תצא נפטי ואני
 וציתי אחרי ה' אלהינו כלך להדציק צמדוחיו הנטגצות כאמרס וט היא רחום
 אף אחת היה רחום וט הוא חנון וכו' נרדף אך עוצ ולדק ונעטה היקר
 צעיני אלהים , דרך אמונה עהורה כצחר כי וט יחרון לכל עמל האנוט ומקנאה
 איס מרעהו , תלא רוחו ציוס הטוח אצרו עטתותיו , אקרי מי טיחוק צועזו אלהים
 להטיצ

להטיב ע"ש כל אדם, כי צרוב היונים הכל נסכל גם אהבתם גם קנאתם גם
 סכנתם כבר אצדה, אשרי נוי שלב עוז כחן לו כי רק לרקה תעמוד לעד וזכרונה
 לא תמוט, אשר לכן אמרו אין עושין כפשות ללדיקים ועשיהם הם זכרונם. ואמר
 בקפר מוקרי הפילוסופים לרי שלמה בן גביריל שני פ"ה: דע כי היונים יאצדו כל
 דבר וינחקו האותיות וינחו הלירות ויאצדו הזכרון אלא צמה סכנתם בלכות בני
 אדם יחילוהו האצות לבניהם ועל כן השתדל לקנות הזכרון אשר לא ימות
 בהכניסן בלכות בני אדם אהבתך תשאר צם זכרון מעלתך ויחרון מדותיך.
 ואחילה לאל בדברי מנעים זמירות ישראל הע לבי אל עדותיך ואל אל בלע.
 תודיעני אורה חיים טובע טוחות את פניך כעיוות צימיקך כלח.

ת

אל הענקאים והענקרים ואוהבי חדשות אשר יאמרו עלי רוח נוי ילא
 ואלים הזה כי קצץ על יד נקפרי הראשונים לאגודה אחת, הזאת למלאכה
 חובר חיבור חקצ, אענה חלקי גם אחי: את נוי אין כמו אלה, הלא גם
 הזוכים העושים צומלכה זאת הפארתם כי עשו וכי יעשו, אם ידעו לבחור,
 וכי יעשו לבדי חומר כולל, לורה יפ"ה. חרם עלים עץ לא ירקב יצחר, יננה
 עליו קו, יחארהו צקרד וצנחונה יעשהו צנקהות, יסור על העלים לחזרם
 להיות אהל אחד. וחרם אכן אצני כחל יקה עם אצני קדה השלם להם צאצני
 גיר נכפלות, יגים אחד לאחד, אכן פנה ואצן קיר יתאחד אומר לרצק עוז עד
 יעמדו כד אחד, יסים קדרים ונעטרים צין הנפולות צהעיוו אחס עיח הפל
 צחור ובלצנים צכקיל וכלפות יתלום, וצנקהות אקך על החומה יסר העקשה
 ויפתח פתחי כזרי פאר לפאר צית תפארה לצנה צית. והלייר אשר ינעח
 צקקר תפארת אדם ויענע טבע זיו הוחרו, גם הוא צנראה הלצע יתקלק
 לרחק ולקרצ עד הוליאו לפעולת אדם זיו קלקתר פניו. וכל נעטי ידי אדם
 נעז יוליא עחוק, ויכל נעשהו נחומר יולר כבר היה לעולמים עד לא שלח ידו
 צומלכתו, ואך נפליח לעשות לעיניו תמוכה אחרת ניק כולל. וכן רוצ ספרים
 אשר קנוס עבה ננחני ספרי, אם יחרם עשו יסוצו לטפת יתר רעיהם אשר
 קפחו לקפרם להראות כי נחשצותיהם כנחשצותיו, אז גדלם תקען ותכלנה
 ונלמעלה ספרים רבים אשר אקפו לקנולים. ורק זאת תפארת הנחצר כי ידע
 לבחור דבריו ורעיון מול רעיון יציע צאין נעלור כאשר אומר חכם לרפתי: לע
 קאל דע פאכקעע קע לאינווענקיאן. הצחירה צקעיפי קעיפים ולדעת

להתרועע הרעיונים צקרד ונעטר זאת הוא התמלכה חדשה. ורק לור עולמים
 הוא יצרא חדשה נואין, ילו ויעמדו יוריו יחדיו נאפק להגיד גדלו ותפארתו.

הם
 רים
 חות
 יתי
 קרא
 ורם
 יסח
 מות
 לא
 מלא
 אלא
 חזין
 צה:
 גסק
 גסון
 אזרי
 יידי
 נערו
 לא
 וכן
 שלח
 קהל
 גלות
 אחד
 צמס
 צצא
 נרטי
 חמת
 וחס
 זלוק
 עד
 לרק
 ואכי
 חוס
 יסר
 כאל
 הם:

תורת המחבר לאלהיו

ד' אלהי גדול העלה ורצ העלילה צוחן כליות ולב , פה חוף כחל תורה
 וחכמה זרם בליהם עצרו ראשי , תחת עץ הדעת שמה עוררתי אהבת לך ועשפט
 נוכח כסאך , הפעם אכרעה אשתחיה לפני הדר כבוד הודך , ואשלים תורה לך
 על חיים וחסד עשית עמודי , וכי הציאתני הלום , להוליא פרי וזימותי צעה רחש
 לבי דבר טוב ונעים , ואומר אני מעשי למולך של עולם . אתה ידך צראת ארץ
 ושמים , ובכחך הגדול חוללת תצל ויושבי זה . הכרת האדם , עטרתו כבוד
 והדר , על עלתו הופעת ותלמדו דעת דרך יצחר . אערת ונצחר ילורי לא
 יבקשי תוהו , לכן שמך הגדול הודעת ללור ונונו חלצנו , וצאש רחך הופעת
 וסיכי בקודש לזרע יעקב , ולרעמך יחיל מדבר פארן , עוד תרגו הארץ ,
 והקול גדול לא יסוף , עוד ישמעו ההולכים עליה ויכירו כי אתה וולך כל הארץ
 שוכן רמים , ומאור צרקך הארת תצל כדע כי יש אלהים קופעים . קלות הנקילה
 למצקסי פניך , פנות דרך ליושבי חלד לאשרם צדרך צינה וכל מעגל יקר לנען
 קור ונשאלו וטה .

גם עלי עצדך הלעיר צאלפי יהודה הגרלת חקדך להאליל עלי וטיפעת
 חכמתך לכפסי הלמאה אשר ערבה על תהום אפיקי מיונד הכוזלים ונעקור חיים
 השקיה נכחל עדריך , דליתי ונצאר חפרוה שרים , חשפת לפני שלמה אורך
 לנען אראה איר צאורו , ולהפענג וננה נבדך . לורי ! הן אתה ידעת כולה ,
 תראה קרב אש ולב עמוק , קרעפיו תחקר , ומוך לא נעלם כי האמת אהבתי
 ונוער , לא שאלתי מוך עושר ומחודי תצל רק החכמה דרשתי ומילר ונערתת
 לי , ועתה אשר שמת צפי אותו שורתי לדבר . ועס ספרי כחצתי לא הכבוד
 שומתי ונבומתי , רק קנא קנאמי לדהך , הן לרופה אמרתיך כסף לרוך מוזקק
 סבעתים תורה פיך , רק שומרי הצלי שוא חקדך עזבו ומחלו זהם סיגים לא
 ילליחו , אמרתי אסיר צדיליו אוליא יקר וזולל , וכלי יקר למעשהו . ואם העיתי
 כסה אוצר ואמי חלין ונשובתי , הלא אהך הסליח ועל כל פסעים חכסה צאהבה
 לשוגה וצקס סליחתך . ואם אמת וטוב הוריתי לך נאה לנצח כי לא תצוק
 ונשחרך , תלמד תועים צינה , ונחורתך למדת גם אותי להשאר ברכה אחרי
 צטרס אלך ואיכני . נא רחום וחנן אל תמוס חקדך ונוני גם ציחר שומתי
 נחני צדרך אלך עד אצוא אל מקדשך לשצוע נעימות ציוויך כלל .

